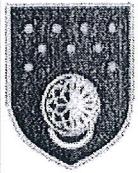

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Kantonalni Zavod za pružanje
besplatne pravne pomoći

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Кантонални завод за пружање
бесплатне правне помоћи

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Cantonal Institute for Free Legal Aid

**IZVJEŠTAJ O RADU KANTONALNOG ZAVODA
ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI
ZA 2022. GODINU**

Sarajevo, mart 2023. godine

web: <http://zbpp.ks.gov.ba>
e-mail: zbpp@zbpp.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 275-660, Fax: + 387 (0) 33 275-661
Sarajevo, Branilaca Sarajeva 21

IZVJEŠTAJ O RADU KANTONALNOG ZAVODA ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI ZA PERIOD 01.01.2022. DO 31.12.2022. GODINE

I UVODNI DIO

Kantonalni Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći (u daljem tekstu: Zavod) osnovan je donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 30/11), kao samostalna upravna organizacija Kantona Sarajevo, te je utvrđen djelokrug rada i početak rada Zavoda. Odredbom člana 27. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 40/2022) regulisano je: "Kantonalni Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći vrši upravne i stručne poslove koji se odnose na pružanje besplatne pravne pomoći građanima lošeg imovinskog stanja na način i pod uslovima utvrđenim zakonom kojim se reguliše pružanje besplatne pravne pomoći", a ista odredba bila je i u ranijem Zakonu o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo, koji je prestao da važi donošenjem naprijed navedenog Zakona u 2021. godini. Donošenjem Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 1/12, 26/14 i 40/17) stvoren je pravni okvir i regulisani su oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći, korisnici besplatne pravne pomoći, postupci u kojima se pruža besplatna pravna pomoć, postupak u ostvarivanju prava na besplatnu pravnu pomoć i druga pitanja od značaja za rad Zavoda u pružanju besplatne pravne pomoći. Na taj način prepoznata je potreba i nužnost uvođenja besplatne pravne pomoći kroz reformu pravosudnog sistema, te u cilju osiguranja principa jednakosti i nediskriminacije građana, kao i ispunjavanja međunarodnih standarda kroz pristup pravdi pred sudom i drugim organima, Vlada i Skupština Kantona Sarajevo su stvorile pravni i institucionalni okvir za uspostavljanje i rad Zavoda. Navedene aktivnosti su i ispunjavanje obaveza iz člana 8. stav 1. Ustava Kantona Sarajevo, kojim je regulisano: "Skupština će obezbijediti donošenje takvih propisa kojim će se u prvom redu zaštititi utvrđena ljudska prava i slobode, te uvesti efikasne instrumente zaštite".

S obzirom da je prilikom osnivanja ovog Zavoda, u krivičnom postupku bilo regulisano, i to odredbom člana 59. Zakona o krivičnom postupku F BiH kada osumnjičeni odnosno optuženi mora imati branioca - obavezna odbrana, kao i da je članom 60. istog Zakona regulisano kada i pod kojim uslovima sud može postaviti branioca osumnjičenom odnosno optuženom zbog slabog imovnog stanja, čime je u tom postupku bilo regulisano pružanje pravne pomoći građanima i ostvarivanje jednakosti u pristupu pravdi pred sudom i drugim organima, osnivanje ovog Zavoda prvenstveno je imalo za cilj da se stvore uslovi za institucionalno pružanje besplatne pravne pomoći u svim drugim postupcima (parnični, vanparnični, izvršni i upravni postupak i upravni spor) i da se omogući korisnicima pristup pravdi pred sudom i drugim organima pod jednakim uslovima i bez diskriminacije da ostvare i zaštite svoja prava uz osiguranje primjene najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda zagarantovanih Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i temeljnim slobodama (član 6. Konvencije), a čije je odredbe Bosna i Hercegovina ugradila u Ustav kroz član II, kojim je regulisano da se Konvencije sa svojim Protokolima direktno primjenjuje u Bosni i Hercegovini i da ti akti imaju

prioritet nad svim ostalim zakonima. U izvještajnom periodu Zavod je u cilju daljeg unaprjeđenja pružanja besplatne pravne pomoći, te održanja dostignutog kvaliteta i efikasnosti pružene pravne pomoći i njenom daljem poboljšanju ispunio sve planirane programske aktivnosti. Imajući u vidu nadležnosti i širinu oblasti iz kojih se pruža pravna pomoć, uposlenici Zavoda su u svom radu primjenjivali više desetina zakonskih (kako procesnih tako i materijalnih propisa) i podzakonskih propisa, kao i međunarodnih Konvencija.

II PROGRAMSKI DIO

U izvještajnom periodu Zavod je, radi ostvarivanja programa pružanja besplatne pravne pomoći iz djelokruga rada Zavoda, a u cilju dostizanja kvalitetnog, efikasnog i djelotvornog sistema pružanja besplatne pravne pomoći u Kantonu Sarajevo i omogućavanja korisnicima-fizičkim licima, da u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći ostvare i zaštite svoja prava i pravne interes, te kroz angažovanje pravnih zastupnika Zavoda, od strane nadležnih sudova, kao branitelja u odbranama po službenoj dužnosti u krivičnom i prekršajnom postupku da se ostvare uštede u Budžetu Kantona Sarajevo, realizovane su sve planirane aktivnosti i to: usmjerene na stvaranje uslova jačanja institucionalnih kapaciteta donošenjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji a potom u skladu sa odobrenim budžetskim sredstvima neophodna kadrovska popuna; edukaciji pravnih zastupnika iz svih oblasti prava u kojima se pruža besplatna pravna pomoć radi zadržavanja i daljeg unaprjeđenja dostignutog kvaliteta u radu; nastavljena je ranije uspostavljenu saradnju sa drugim vladinim Zavodima i nevladinim organizacijama kroz Mrežu pružalaca pravne pomoći u BiH, kao i sa NVO i organima uprave i drugim institucijama sa područja Kantona Sarajevo sa kojima Zavod ima potpisani Sporazum; informisana je javnost o ciljevima rada Zavoda, načinu korištenja i uslovima za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć; kao i aktivnosti na izvršavanju kontinuiranih poslova.

III NORMATIVNI DIO

U izvještajnom periodu Vlada Kantona Sarajevo donijela je dvije odluka koje se odnose i na rad Zavoda i to: Odluku o usvajanju Akcionog plana Kantona Sarajevo za sprovođenje Strategije suprostavljanju trgovini ljudima u BiH 2020-2023 (“Službene novine Kantona Sarajevo” br.5/21) i Odluku o stupanju na snagu Protokola o postupanju u slučaju seksualnog i spolno zasnovanog uzinemiravanja, kao oblika nasilja u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i licima čiji je osnivač Kanton Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo” br.18/21). Naprijed navedenim Akcionim planom pozicija Zavoda regulisana je kroz Strateški program 3.7 Poboljšati zaštitu prava žrtava u krivičnim postupcima i Strateški program 4.7 Unaprijediti obeštećenje žrtava trgovine ljudima. Navedenim Protokolom o postupanju u slučaju seksualnog i spolno zasnovanog uzinemiravanja, kao oblika nasilja u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i licima čiji je osnivač Kanton Sarajevo je regulisano da Vlada Kantona Sarajevo uspostavlja Centralnog savjetnika (Sigurna kancelarija) u prostoru Zavoda, koji će obavljati funkciju savjetnika u slučajevima da osoba izložena uzinemiravanju iz nekih razloga ne želi podnijeti prijavu savjetniku

iz organa u kojem je zaposlena, odnosno ako organ javnog sektora nema kapaciteta da obezbjedi savjetnika u smislu manjeg broja zaposlenih (do pet zaposlenika, isključujući rukovodioca).

IV TEMATSKI DIO

1. Nacrt Programa rada Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći za 2022. godinu izrađen je u skladu sa novom Odlukom o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/21) i u ostavljenom roku dostavljen aktom broj: 28-01-04-181/21 od 13.10.2021. godine, a rok za izradu Programa rada Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći za 2023. godinu je 10 dana od dana donošenja Programa rada Vlade Kantona Sarajevo.

Nacrt Programa rada Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći za 2023. godinu izrađen je u skladu sa novom Odlukom o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/21) i u ostavljenom roku dostavljen aktom broj: 28-01-04-201/22 od 12.10.2022. godine.

2. U 2022. godini razmatran je Izvještaj o radu Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći za 2021. godinu.

- **Izvještaj o radu Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći za 2021. godinu**, u utvrđenim rokovima i na način propisan Odlukom o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 29/12,11/17 i 8/18), te u skladu sa odredbom člana 41. stav 2.1. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći podnijet je Vladu i Skupštini Kantona Sarajevo.

- a) Nakon razmatranja navedenog izvještaja Vlada Kantona Sarajevo donijela je Zaključak broj: 02-04-13241-5/22 od 31.03.2022. godine, kojim je prihvatile Izvještaj o radu Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći za 2021. godinu.
- b) Skupština Kantona Sarajevo donijela je Zaključak broj: 01-04-23321/22 od 6.6.2022. godine kojim nije usvojila Izvještaj o radu Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći za 2021. godinu.

V FINANSIJSKI DIO

Planirani rashodi Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći u 2022. godini iznosili su 684.507,00 KM, a izvršeni su u iznosu 449.613,00 ili 65,68%. Kantonalni Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći finansirao se isključivo iz budžetskih sredstava, a sve transakcije vršene su putem jedinstvenog računa Trezora, odnosno Ministarstva finansija Kantona Sarajevo.

U sljedećem dijelu teksta daje se tabelarni pregled Budžeta/Finansijskog plana-Izmjene i dopune za 2022. godinu, izvršenje rashoda za 2022. godinu, te izvršenje rashoda za 2021. godinu, sa procentom izvršenja rashoda za 2022. godinu u odnosu na Budžet za 2022. godinu.

1	2	3	4	5	6
KONTO	OPIS	BUDŽET/FINANSIJSKI PLAN	IZVRŠENJE	IZVRŠENJE	IZVRŠENJE %
		JAN-DEC 2022	JAN.-DEC.-2022	JAN.-DEC. 2021	(4/3)
UKUPNO TEKUĆI IZDACI		684.507,00	449.613,00	381.483,60	65,68
611000	Plaće i naknade troškova zapos.	546.826,00	315.814,00	294.491,48	57,75
611100	Bruto plaće i naknade	507.211,00	345.525,00	268.665,53	68,12
611200	Naknade troškova zaposlenih	39.615,00	29.711,00	25.825,95	75,00
XAA001	Nak.troš. Prevoza zaposlenih	6.500,00	4.717,00	4.452,00	72,57
XAA002	Naknada za topli obrok	24.035,00	16.720,76	13.955,45	69,57
XAA003	Naknada za regres za god.odmor	5.300,00	3.717,00	3.426,50	70,13
XAA005	Nak.u slučaju smrti i teže inva.	3.780,00	4.556,00	3.992,00	120,53
612000	Doprinosi poslodavca	54.623,00	33.160,00	28.209,89	60,71
613000	Izdaci za materijal i usluge	83.058,00	70.928,00	58.782,23	85,40
613100	Putni troškovi	2.000,00	2.173,00	501,90	108,65
613200	Izdaci za energiju	8.118,00	5.464,00	5.221,61	67,31
613300	Izdaci za komunalne usluge	6.000,00	3.413,00	2.607,39	56,88
613400	Nabavka materijala	9.000,00	7.041,00	5.476,17	78,23
613500	Izdaci za usluge prevoza i goriva	2.600,00	430,00	212,14	16,54
613600	Unajmljivanje imovine i opreme	40.000,00	39.843,00	39.842,76	99,61
613700	Izdaci za tekuće održavanje	2.000,00	1.291,00	1.027,26	64,55
613800	Izd.osig.,bank.usl.i usl.pl.prom.	2.200,00	624,00	606,76	28,36
613900	Ugovorene i dr.posebne usluge	11.140,00	10.649,00	3.286,24	95,59
613900	Ugovorene i dr.posebne usluge	8.000,00	8.073,45	1.094,31	100,92
XAK001	Pos.nak.na doh.za zaš.od pr.nep	1.540,00	996,49	848,59	64,71
XAK002	Pos.nak. za podstic. rehab. I zapoš	1.600,00	1.579,06	1.343,34	98,69
UKUPNO TEKUĆI TRANSFERI		100,00	0,00	0,00	0,00
614000	Tekući transferi	100,00	0,00	0,00	0,00
614800	Ostali transferi-povrat i drugo	100,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO ZA NABAV.STALNIH SRED.		4.700,00	10.667,00	4.643,95	226,96
821000	Izdaci za nabavku stalnih sred.	4.700,00	3.962,00	0,00	84,30
821300	Nabavka opreme	4.700,00	6.705,00	4.643,95	142,66
SVEUKUPNO RASHODI I IZDACI		689307,00	475150,11	386127,55	68,93
Broj zaposlenih		8	8	7	

Dajemo obrazloženje po kodovima iz predočene tabele o tekućim rashodima i izdacima.

Tekući izdaci organa uprave

611100-Bruto plaće i naknade

Bruto plaće u 2022. godini isplaćene su, u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima koji regulišu ovu materiju, u ukupnom iznosu od 345.525,00 KM, što iznosi 76,80% od Budžetom odobrenih sredstava.

611200-Naknada troškova zaposlenih

Na poziciji naknada troškova zaposlenih utrošena su sredstva u iznosu od 29.710,76 KM što iznosi 75% od Budžetom odobrenih sredstava, a rashodi se odnose na sljedeće:

Naknade za prevoz na posao i sa posla isplaćena su sredstva u ukupnom iznosu 4.717,00 KM što iznosi 72,57% od Budžetom odobrenih sredstava.

Naknada za topli obrok isplaćena su sredstva u iznosu od 16.720,76 KM što iznosi 69,57% od Budžetom odobrenih sredstava.

Naknada za regres za godišnji odmor isplaćena su sredstva u iznosu od 3.717,00 KM, što iznosi 70,13% od Budžetom odobrenih sredstava.

Naknada u slučaju smrti i teže invalidnosti isplaćena su sredstva u iznosu od 4.556,00 KM. U stavci 6112000 – Naknada u slučaju smrti i teže invalidnosti, nije bilo dovoljno sredstava i izvršena je preraspodjela budžetskih sredstava Zavoda.

612000-Doprinosi poslodavca

Doprinosi poslodavca isplaćeni su u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu ovu materiju, u iznosu od 33.160,45 KM što iznosi 60,70% od Budžetom odobrenih sredstava.

613000-Izdaci za materijal i usluge

Sa pozicije "Izdaci za materijal i usluge" utrošena su sredstva u ukupnom iznosu 57.782,23 KM što iznosi 75,77% od Budžetom odobrenih sredstava, a odnose se na sljedeće:

613100-Putni troškovi isplaćena su sredstava u iznosu od 2.172,75 KM. Na stavci 613100 nije bilo dovoljno sredstava i izvršena je preraspodjela budžetskih sredstava Zavoda.

613200-Izdaci za energiju, ostvareni su rashodi u iznosu od 5.464,53 KM što iznosi 67,31% od Budžetom odobrenih sredstava.

613300-Izdaci za komunalne usluge, ostvareni su rashodi u iznosu 3.412,59 KM što iznosi 56,88% od Budžetom odobrenih sredstava.

613400-Nabavka materijala, ostvareni su rashodi u iznosu od 7.041,31 KM što iznosi 78,24% od Budžetom odobrenih sredstava.

613500-Izdaci za usluge prevoza i goriva ostvareni su u iznosu od 430,26 KM što iznosi 16,55% od Budžetom odobrenih sredstava.

613600-Izdaci za unajmljivanje imovine i opreme, ostvareni su rashodi u iznosu 39.842,76 KM što iznosi 99,61% od Budžetom odobrenih sredstava.

613700-Izdaci za tekuće održavanje ostvareni su rashodi u iznosu od 1.291,21 KM što iznosi 64,56% od Budžetom odobrenih sredstava.

613800-Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa ostvareni su u iznosu od 624,12 KM što iznosi 28,37% od Budžetom odobrenih sredstava, a odnose se na troškove obaveznog osiguranja prilikom registracije putničkog motornog vozila i obaveznog osiguranja uposlenika, dok drugih izdataka u 2021.godini na toj poziciji nije bilo.

613900 - Ugovorene i druge posebne usluge ostvarene su u iznosu od 10.648,94 KM što iznosi 95,59% od Budžetom odobrenih sredstava, a ti troškovi nastali su po osnovu: pretplata na Službene novine Kantona Sarajevo i Službene novine FBiH, troškovi objave pravilnika i drugih općih akata, kao i troškovi nabavke stručne literature i troškovi uplate kotizacija za seminar, uvezivanja službenih novina.

Nabavka stalnih sredstava

-Nabavka opreme

U 2022. godini ostvareni su rashodi u iznosu 10.667,05 KM, obzirom da na ekonomskom kodu broj 821300 nije bilo dovoljno odobrenih sredstava u Budžetu za 2022. godinu, izvršena je preraspodjela budžetskih sredstava Zavoda.

JAVNE NABAVKE

Provđeno je 48 postupaka javnih nabavki koje su izvršene na osnovu donesenog Plana javnih nabavki za 2022. godinu i Izmjena i dopuna Plana javnih nabavki za 2022. godinu a u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, Izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama i podzakonskim aktima. Javne nabavke su provedene putem postupka javne nabavke direktni sporazum, obzirom da su iznosi gotovo svih nabavki na pojedinačnim ekonomskim kodovima u iznosima manjim od 6.000,00 KM za period 01.01.-31.12.2022. godine. Izuzetno od navedenog, postupak zakupa poslovnog prostora u kome je smješten Zavod i garažnog prostora, izuzet je u skladu sa članom 10. Zakona o javnim nabavkama, a na toj poziciji 613600- Unajmljivanje imovine i opreme izvršenje u 2022. godini iznosilo je 34.053,60 KM bez PDV-a odnosno 39.842,76 KM sa PDV-om.

NETO PLAĆA I DRUGA PRIMANJA

Tabelarni pregled neto plaća uposlenika Zavoda za 2022.godinu po radnim mjestima:

NAZIV RADNOG MJESTA	KOEFICIJENT	OSNOVICA ZA OBRAĆUN PLAĆE	IZNOS OSNOVNE PLAĆE
Direktor Zavoda od I-XI 2022	6,5	330,00	2.145,00

Za mjesec decembar	8,8	330,00	2.904,00
Pomoćnik direktora za upravni postupak, upravni spor, parnični, vanparnični i izvršni postupak	5,7	330,00	1.881,00
Pomoćnik direktora za krivični i prekršajni postupak	5,7	330,00	1.881,00
Stručni savjetnik - pravni zastupnik za upravni postupak, upravni spor, parnični, vanparnični i izvršni postupak	5,2	330,00	1.716,00
Stručni savjetnik - pravni zastupnik za krivični i prekršajni postupak	5,2	330,00	1.716,00
Viši referent -tehnički sekretar	2,7	330,00	891,00
Viši referent za administrativno-pravne poslove	2,7	330,00	891,00

Visina neto plaće za svakog pojedinog uposlenika zavisi od procenta njegovog minulog rada, a pravni zastupnici u skladu sa odredbom člana 26. stav 4. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći imaju pravo na uvećanje plaće u visini od 20%. Za sve uposlenike Zavoda osim isplate po osnovu plaće i naknada koje su vezane za radni odnos (topli obrok, prevoz i dr.) nije bilo isplata ni po kom drugom osnovu, osim isplate naknade za članove Komisije za izbor državnog službenika u Kantonalnom Zavodu za pružanje besplatne pravne pomoći po Rješenju broj: 28-01-11-289/22 od 05.12.2022 . godine (angažovanje u komisijama ili drugim tijelima u Zavodu ili van Zavoda).

U skladu sa Kolektivnom ugovorom za državne službenike i namještenike u organima državne službe Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 30/2022), državni službenici i namještenici ovog Zavoda ostvarili su pravo na uvećanje od 10%.

U 2022. godini ostvarene su uštede u Budžetu Kantona Sarajevo u iznosu od 254.843,00 KM, na ime naknada odbrana po službenoj dužnosti, koje se plaćaju advokatima za odbrane po službenoj dužnosti. Neophodnom kadrovskom popunjenošću ovog Zavoda, a radi preopterećenosti krivičnog sektora u kome su uposlena samo 2 (dva) pravna zastupnika, postigle bi se veće uštede za Budžet Kantona Sarajevo.

U finansijskom smislu u 2022. godini u odbranama po službenoj dužnosti u krivičnom i prekršajnom postupku ostvarene su *uštede* u iznosu od 254.843,00 KM, a u svim drugim postupcima *uštede* su iznosile 141.125,00 KM. Naime, u vezi sa finansijskim izvještajem neophodno je istaći činjenicu da su angažovanjem tri pravna zastupnika koji se nalaze na Listi branilaca u odbranama po službenoj dužnosti sa još 249 advokata, u 2022. godini ostvarene uštede u Budžetu Kantona Sarajevo

u iznosu od 254.843,00 KM, na ime naknada odbrana po službenoj dužnosti, koje se plaćaju advokatima za odbrane po službenoj dužnosti, što predstavlja procent od 73,75% ukupnih rashoda koje je ostvario Zavod iz Budžeta za 2022. godine na ekonomskom kodu 611100 - bruto plaće i naknade za 7, a od 3.8.2022. godine 8 uposlenika Zavoda, koji su u 2022. godini iznosili 345.525,00 KM. Nadalje, treba istaći činjenicu da su u svim drugim postupcima za građane tj. korisnike usluga Zavoda ostvarene uštede u iznosu od 141.125,00 KM, odnosno taj iznos su pravni zastupnici Zavoda svojim angažovanjem i preuzimanjem potrebnih pravnih radnji uštedjeli građanima, jer bi iste bez tog angažovanja platili punomoćnicima.

Sa adekvatnom kadrovskom popunjenošću ovog Zavoda, odnosno u narednom periodu neophodnim povećanjem broja uposlenih, bile bi ostvarene značajno veće uštede kako za građane tako i za Budžet KS, kao i ostvareni značajniji rezultati u broju pruženih usluga korisnicima u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći. S tim u vezi, kako smo istakli u uvodu Izvještaja, treba imati u vidu da je osnivanje Zavoda prvenstveno imalo za cilj institucionalno pružanje besplatne pravne pomoći i omogućavanje korisnicima pristup pravdi pred sudom i drugim organima i u svim drugim postupcima, osim krivičnog postupka, gdje je to bilo obezbjeđeno Zakonom o krivičnom postupku, kroz odbrane po službenoj dužnosti. Neophodnost i opravданost povećanja broja uposlenih vidljivo je kako iz činjenice da su dva puta vršene Izmjene i dopune Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći i proširen krug lica koja po samom statusu ostvaruju to pravo, kao i iz konstantnog povećanja broja korisnika, broja formiranih predmeta i broja ukupno pruženih usluga.

VI KAPITALNI PROJEKTI

Zavod je u izvještajnom periodu izvršio nabavku opreme iz budžetskih sredstava za 2022. godinu, u iznosu od 10.667,00 KM.

VII OCJENA STANJA POSTIGNUTIH REZULTATA

Zavod je u svom dosadašnjem radu opravdao svoje osnivanje i od samog početka rada, angažovanjem pravnih zastupnika i svih uposlenih, prepoznat je od strane korisnika po kvalitetu rada koji im omogućava da kroz informisanost i savjetovanje o njihovim pravima i obavezama, te prvenstveno preuzimanjem potrebnih pravnih radnji za konkretnu pravnu situaciju ostvare ili zaštite svoja prava, a sa druge strane kroz podizanje nivoa kvaliteta podnesaka i stručno zastupanje pred sudom u svim postupcima povećat će se i stepen efikasnosti sudova, što je od strane predsjednice i sudija Općinskog suda u Sarajevu, gdje pravni zastupnici imaju najveći broj predmeta i pristupa na ročišta, već više puta javno istaknuto. Osim pružanja pravne pomoći korisnicima u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći u parničnom, vanparničnom, izvršnom i upravnom postupku i upravnom sporu, tri pravna zastupnika su angažovana u odbranama po službenoj dužnosti, nakon što kao branitelji budu postavljeni od strane suda u krivičnim i prekršajnim postupcima, čime se ostvaruju značajne uštede u Budžetu Kantona Sarajevo.

Zavod je i u 2022. godini, u uslovima nastavka pandemije COVID-19, funkcionisao i obavlja poslove iz propisanog djelokruga rada, iako uz veliki broj odsustva pravnih zastupnika zbog bolovanja u periodu januar – mart 2022. godine, te uz nedovoljnu kadrovsku popunjenošć, koja je

izražena već više godina, uz kontinuirano povećanje broja korisnika pravne pomoći i broja predmeta u radu. Rad u Zavodu prilagođen je novonastalim uslovima pandemije i organizovan sa nedovoljnim brojem uposlenih, na način da su opet u najvećoj mjeri ispunjeni postavljeni ciljevi, te je zadržan dostignuti kvalitet u pružanju besplatne pravne pomoći. U odnosu na nedovoljnu kadrovsku popunjenoš, ukazujemo da je kadrovska popuna za 8 uposlenika odobrena Zaključkom Vlade Kantona Sarajeva od 10.01.2013. godine, odnosno prije samog početka rada Zavoda, a u Zavodu je nakon otkaza koji je dao jedan uposlenik sve do 03.08.2022. godine bilo 7 uposlenika.

S tim u vezi treba imati u vidu da su dva puta vršene Izmjene i dopune Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći i predviđene dvije kategorije lica koja pravo na besplatnu pravnu pomoć ostvaruju po samom statusu, te da je Zakonom o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Sl. novine FBIH“, broj: 54/19), takođe predviđeno pravo nezaposlenih demobiliziranih branilaca - boraca na besplatnu pravnu pomoć po osnovu statusa, kod ostvarivanja prava utvrđenih navedenim zakonom, što je uticalo na povećanje i broj korisnika u određenim postupcima.

U Budžetu KS za 2022. godinu predviđena su dovoljna sredstva na poziciji Zavoda, te je nakon date Saglasnosti Vlade Kantona Sarajeva broj 02-04-18014-22/22 od 28.04.2022. godine izvršena popuna upražnjenog radnog mjesta Stručni savjetnik - pravni zastupnik za pružanje besplatne pravne pomoći u upravnom postupku, upravnom sporu, parničnom, vanparničnom i izvršnom postupku, putem preuzimanja, u skladu sa odredbama Zakona o državnoj službi Kantona Sarajeva („Sl. novine Kantona Sarajeva“, broj: 31/16 i 45/19), dok je procedura prijema Stručnog saradnika za pružanje besplatne pravne pomoći iz pravne i građanske oblasti u toku pred Agencijom za državnu službu FBIH. Bez adekvatne kadrovske popune otežano je normalno funkcionisanje Zavoda iz djelokruga rada, koji je utvrđen zakonom, kao i zadržavanje dostignutog kvaliteta pruženih usluga, a takođe nije moguće otpočeti sa ranije planiranim obavljanjem *uredovnih dana* u općinama Kantona Sarajevo koje su udaljene od sjedišta Zavoda.

Imajući u vidu naprijed izneseno i dostignuti kvalitet rada u predmetima, treba istaći da su veoma dobri rezultati ostvareni maksimalnim angažovanjem svih uposlenika Zavoda, uz obavljanje poslova i van radnog vremena, da bi se preduzele sve pravne radnje na vrijeme i u zadatim rokovima, čijim propuštanjem bi nastupile štetne posljedice za korisnike pravne pomoći koje se ne bi mogle ispraviti.

Kao parametre za ocjenu stanja i postignutih rezultata u ovom dijelu izvještaja navest ćemo samo neke, i to kako slijedi:

- u periodu od 01.01.-31.12.2022. godine u Zavodu je registrovano novih 1250 korisnika, koji su pristupili u prostorije Zavoda i unijeti u bazu podataka koja se vodi u elektronskoj formi, a tom broju treba dodati i 2.419 stranaka kojima je pravna pomoć pružena putem telefona ili mail-a, te je formirano novih 828 predmeta u upravnom postupku po zahtjevu korisnika za pružanje besplatne pravne pomoći, u kojima je riješeno o pravu na besplatnu pravnu pomoć donošenjem rješenja što je značajno povećanje u odnosu na 2021. godinu kada je bilo 695 predmeta formiranih po zahtjevu stranaka u kojima je doneseno rješenje o pružanju pravne pomoći iz raznih oblasti.
- u izvještajnom periodu 01.01.-31.12.2022. godine, formirano je i u radu bilo ukupno predmeta 1535, od kojih je 1217 predmeta riješeno, a u 2023. godinu preneseno je 323

predmeta (broj predmeta po vrsti postupaka, te broj okončanih predmeta sa procentom riješenosti dat je u tabelarnom prikazu u dijelu IX- izvršenje kontinuiranih poslova).

- u 2022. godini sud je donio 138 rješenja o postavljenju - angažovanju uposlenika Zavoda (većinom pomoćnika direktora za krivični i prekršajni postupak, kao i direktora i stručnog savjetnika - pravnog zastupnika za krivični i prekršajni postupak koji je zbog nedostatka kadra bio angažovan i u drugim postupcima), kao branitelja za odbrane po službenoj dužnosti u krivičnom i prekršajnom postupku, čime su ostvarene uštede u Budžetu Kantona Sarajevo u iznosu od 254.843,00 KM.
- da su u 2022. godini radom uposlenika Zavoda (većim dijelom pomoćnika direktora za parnične i druge postupke i pravnog zastupnika za tu oblast i u jednom dijelu direktora i stručnog savjetnika-pravnog zastupnika za krivični i prekršajni postupak) u svim drugim postupcima (parnični, vanparnični, izvršni i dr.) za građane tj. korisnike besplatne pravne pomoći preduzete radnje i pruženi različiti oblici pravne pomoći koji se finansijski mogu iskazati u iznosu od 141.125,00 KM. S tim u vezi treba istaći da je to iznos koji se odnosi na preduzete pravne radnje gdje su formirani predmeti, dok za davanje općih pravnih informacija o pravima i obavezama, pomoć pri popunjavanju obrazaca za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć, usmene pravne savjete date putem telefona i maila u naprijed navedenom iznosu nije iskazan takav rad, a takvi oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći su također znatni i u 2022. godini, u odnosu na ranije godine. Prema tome, rad Zavoda se kroz formirane predmete iz svih oblasti i postupaka u kojima se pruža besplatna pravna pomoć, može finansijski iskazati u ukupnom iznosu od 395.968,00 KM što se odnosi na troškove postupaka, i to za upravni postupak i upravni spor, parnični, vanparnični i izvršni postupak u iznosu od 141.125,00 za krivični postupak u iznosu od 210.203,00 KM, a za prekršajni postupak u iznosu od 44.640,00 KM, dok su rashodi na ime plaća i naknada troškova zaposlenih u Zavodu u 2022. godini iznosili 345.525,00 KM, što znači da je taj iznos veći od navedenih rashoda.

Također, i kod ovih postupaka značajan je procent riješenih predmeta, te on kod parničnih predmeta iznosi 75,70%, kod vanparničnih predmeta 97,43%, izvršnih predmeta 94,87% i upravnih predmeta 96,05% te upravnih sporova 100%, kod prekršajnih predmeta 65,17% kod krivičnih predmeta 10,54%.

Profesionalnost, stručnost i savjesnost, te kvalitet rada u ovoj oblasti može se cijeniti kroz podatak da u parničnim predmetima u kojima su uposlenici Zavoda podnijeli tužbe i vršili zastupanje korisnika besplatne pravne pomoći u 2022. godini, (35 predmeta novih i 25 predmeta prenesnih iz ranijih godina), neznatan je broj presuda u kojima nije u cijelosti pozitivan ishod za stranke koje su zastupali pravni zastupnici ovog Zavoda. Treba istaći i činjenicu da su i u predmetima gdje nismo zastupali stranke, već su kroz sačinjavanje podnesaka: odgovora na tužbu, podnesaka za pripremno ročište i podnesaka za glavnu raspravu koji sadrže završnu riječ, stranke uspješno okončale postupak da je tužba u odnosu na njih odbijena ili da im je usvojen tužbeni zahtjev kada su kao stranka bili tužitelji.

S obzirom da u predmetima gdje nismo zastupali stranke, nemamo potpune podatke o ishodu postupka, već samo u situaciji kada se stranke obrate u Zavod i upoznaju nas o ishodu

postupka, te za takve predmete ne možemo dati precizne podatke o tome kako su isti završeni. U svih 38 završenih predmeta vanparničnog postupka donesene su odluke kojima je udovoljeno pokrenutim prijedlozima, dok za predmete upravnog postupka i upravnog spora sačinjavamo razne podneske: zahtjeve, žalbe, tužbe, izjašnjenja na Nalaze Instituta za oštećenje organizma i sl., a podatke kako je predmet okončan, imamo ukoliko se stranka obrati u Zavod i o tome nas informiše.

- i u 2022. godini zbog poštivanja epidemioloških mjera i prilagođavanja novonastalim uslovima pandemije COVID-19, nastavljena je, ali u nešto manjem obimu, ranije uspostavljena dobra saradnja sa nevladinim organizacijama registrovanim za pružanje besplatne pravne pomoći i to kako kroz aktivno učešće u radu Mreže pružalaca pravne pomoći u BiH, tako i kroz saradnju sa nekim organizacijama na pojedinačnim, konkretnim projektima. To se prvenstveno odnosi na realizaciju saradnje kroz ranije potpisani Sporazuma o saradnji u cilju unaprijeđenja sistema besplatne pravne pomoći u Kantonu Sarajevo, koji su dana 06.11.2014. godine, na inicijativu Fondacije lokalne demokratije i ovog Zavoda potpisali još i Institucija Ombudsmena BiH, Općinski sud u Sarajevu, JU Kantonalni centar za socijalni rad, te Općine Stari Grad Sarajevo, Vogošća, Ilijadža, Ilijaš i Trnovo. Svrha pomenutog sporazuma jeste u uspostavljanju zajedničke saradnje i koordinacije pružalaca besplatne pravne pomoći kako bi građani Kantona Sarajevo imali efikasniju i kvalitetniju zaštitu u ostvarivanju svojih prava.
- u 2022. godini stručno obrazovanje i usavršavanje svih uposlenika - državnih službenika u Zavodu odvijalo se u skladu sa odobrenim sredstvima u Budžetu za stručno usavršavanje i obrazovanje te u skladu sa radnim obavezama državnih službenika. Državni službenici - pravni zastupnici Sektora za upravni postupak, upravni spor, parnični, vanparnični i izvršni postupak prisustvovali su trodnevnom seminaru na temu - Aktuelnosti iz građanskog prava u organizaciji Udruženja sudija i tužilaca RS-a i FBIH, na dvodnevnom seminaru na temu Rodno zasnovano nasilje na tržištu rada u BiH, u organizaciji Helsinškog Parlamenta građana Banje Luke, pet jednodnevnih seminara - okruglih stolova u organizaciji Nevladinih organizacija „Vaša prava“ BIH, Helsinškog Parlamenta građana Banje Luke, Agencije za državnu službu FBIH i dr.

Preostali i detaljniji podaci o postignutim rezultatima u radu ovog Zavoda dati su u dijelu izvještaja IX - izvršenje kontinuiranih poslova.

Radi kadrovske popune u Zavoda u 2022. godini izvršena je nabavka nedostajuće opreme radi, i to kancelarijskog namještaja i računarske opreme za potrebe 2 nova uposlenika. Po pitanju kadrovske popunjenošti ista je izvršena sa kvalitetnim i stručnim kadrom (pravni zastupnici) koji ima dugogodišnje radno iskustvo i koji ima sklonosti za rad sa kategorijom lica kojima je potrebna pravna pomoć (uslov za prijem na poslove pravnog zastupnika je položen pravosudni ispit i tri godine radnog iskustva nakon položenog pravosudnog ispita), ali imajući u vidu sve veći broj korisnika besplatne pravne pomoći, kao i sve veće angažovanje pravnih zastupnika u odbranama po službenoj dužnosti, prvenstveno u krivičnom i parničnom postupku koji su složeniji, te sve veći broj angažovanja pravnih zastupnika radi saslušanja koja se vrše u policijskim upravama na području Kantona Sarajevo, što zahtjeva duže odsustvo pravnih zastupnika iz kancelarije, trenutni kapaciteti su nedovoljni da bi se

ostvarile značajne uštede u Budžetu Kantona Sarajevo i da bi se ispunile sve potrebe korisnika za pružanje besplatne pravne pomoći na način i u obimu kako je to propisano Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći, kao što smo to naveli i u ranijim izvještajima. S tim u vezi treba istaći da je Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći u Kantonu Sarajevo, u poređenju sa istim zakonima u drugim kantonima, utvrdio najširi krug fizičkih lica koja mogu ostvariti pravo na besplatnu pravnu pomoć, kako po samom statusu (devet kategorija korisnika) tako i po osnovu ispunjavanja kriterija lošeg imovinskog stanja, a Zakon o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine FBIH“, br. 54/19), pored lica koja imaju pavo na besplatnu pravnu pomoć po statusu shodno odredbama Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći u Kantonu Sarajevo, proširio je kategoriju lica koja po statusu imaju pravo na besplatnu pravnu pomoć - na nezaposlene demobilisane borce u ostvarivanju prava po navedenom Zakonu, dok su donošenjem Akcionog plana Kantona Sarajevo za sprovođenje strategije suprotstavljanja trgovini ljudima u BiH 2020-2023 i Protokola o postupanju u slučaju seksualnog i spolno zasnovanog uzinemiravanja, kao oblika nasilja u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i licima čiji je osnivač Kanton Sarajevo, nadležnosti Zavoda dodatno proširene.

VIII PROGRAMSKA ORIJENTACIJA

Kao što smo naveli i u ranijem izvještaju, da bi se dostigli najviši standardi u pružanju besplatne pravne pomoći i u narednom periodu programska orijentacija i aktivnosti Zavoda biće usmjereni na jačanje institucionalnih kapaciteta po pitanju kadrova i neophodna kadrovska popuna, organizacije i materijalno-tehničke opremljenosti, edukacije pravnih zastupnika iz svih oblasti prava u kojima se pruža besplatna pravna pomoć, uz dodatnu edukaciju koja je predviđena naprijed navedenim Akcionim planom i Protokolom, a sve u cilju zadržavanja dostignutog kvaliteta u radu i njegovog daljeg unaprjeđenja, kao i unaprjeđenje kvantiteta i efikasnosti pružene besplatne pravne pomoći licima koja na to imaju pravo u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći, te kroz angažovanje pravnih zastupnika, od strane nadležnih sudova, kao branitelja u odbranama po službenoj dužnosti u krivičnom i prekršajnom postupku, da se ostvare što veće uštede u Budžetu Kantona Sarajevo.

S tim u vezi neophodno je bilo izvršiti popunu upražnjениh radnih mjesta što je djelimično učinjeno, tako što je nakon date Saglasnosti Vlade Kantona Sarajeva broj 02-04-18014-22/22 od 28.04.2022. godine izvršena popuna upražnjenog radnog mesta Stručni savjetnik - pravni zastupnik za pružanje besplatne pravne pomoći u upravnom postupku, upravnom sporu, parničnom, vanparničnom i izvršnom postupku putem preuzimanja u skladu sa odredbama Zakona o državnoj službi Kantona Sarajeva („Sl. novine Kantona Sarajeva broj: 31/16 i 45/19“), dok je procedura prijema Stručnog saradnika za pružanje besplatne pravne pomoći iz pravne i građanske oblasti u toku pred Agencijom za državnu službu FBIH, za šta su obezbijeđena sredstva u Budžetu Kantona Sarajevo za ovu godinu te osigurati potrebna minimalna finansijska sredstva na godišnjem nivou za plaćanje zakupnine, komunalnih usluga, el.energije, nabavku materijala, stručne literature, tekućeg održavanja, dio sredstava na ime edukacije pravnih zastupnika, kao i jedan dio sredstava na ime troškova vještačenja (što do sada nije obezbjeđeno) za stranke koje nemaju nikakvih mogućnosti da plate te

troškove, a bez provođenja takvog dokaza ne može se uspjeti u postupku zaštite i ostvarivanja nekog prava korisnika besplatne pravne pomoći, što bi dovelo do neispunjavanja obaveze utvrđene Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći, odnosno omogućavanje jednakosti u pristupu pravdi. Troškovi vještačenja mogli bi se refundirati tj. vratiti u Budžet nakon okončanog postupka u predmetu u kome je udovoljeno tužbenom zahtjevu korisnika besplatne pravne pomoći. Takođe, neophodno je obezbijediti sredstva za bruto plaće i naknade za trenutno uposlene kao i za novo upošljavanje. Nakon izvršene popune upražnjenih radnih mjesta, stvorice se uslovi da se organizuju *uredovni dani* za općine koje su teritorijalno udaljene od sjedišta Zavoda i na taj način olakšati korisnicima ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć.

U cilju unaprjeđenja kvaliteta i kvantiteta pružanja besplatne pravne pomoći potrebno je osigurati kontinuirano stručno usavršavanje i edukaciju pravnih zastupnika iz oblasti u kojima se pruža besplatna pravna pomoć, kao i obezbijediti potrebnu stručnu literaturu. Tu prvenstveno treba imati u vidu zahtjeve i potrebu pružanja besplatne pravne pomoći nekim novim korisnicima, kao što su žrtve rata sa posebnim akcentom na ostvarivanje prava na naknadu nematerijalne štete za preživjele ratnog seksualnog nasilja u krivičnom postupku ili u parničnom postupku, ako se ne donese odluka u krivičnom postupku, kao i pružanje pravne pomoći žrtvama trgovine ljudima i licima koja su obuhvaćena Protokolom o postupanju u slučaju seksualnog i spolno zasnovanog uznemiravanja, kao oblika nasilja u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i licima čiji je osnivač Kanton Sarajevo. S obzirom na značajno manja i ograničena sredstva od strane donatora za projekat besplatne pravne pomoći, neophodno je u Budžetu predvidjeti veća sredstva za ovu namjenu.

U cilju razmjene informacija i prakse u oblasti besplatne pravne pomoći i postizanja viših standarda u pružanju pravne pomoći Zavod će nastaviti uspostavljenu saradnju sa drugim Zavodima za pružanje pravne pomoći i nevladinim organizacijama, kako neposredno, tako i kroz osnovanu Mrežu pružalaca pravne pomoći u BiH, čiji je ovaj Zavod član od 2013. godine, odmah nakon otpočinjanja rada.

Radi ispunjavanja svoje obaveze pružanja kvalitetne i efikasne pravne pomoći i u cilju praćenja prakse primjene zakonskih odredbi u određenim oblastima i analiza potreba građana da svoja prava i obaveze rješavaju uz pružanje besplatne pravne pomoći, Zavod će sarađivati sa nadležnim ministarstvima, centrima za socijalni rad i jedinicama lokalne samouprave, koje takođe pružaju jedan vid pravne pomoći građanima Kantona Sarajevo. U cilju uspostave djelotvornog i efikasnog sistema besplatne pravne pomoći u Kantunu Sarajevo, Zavod će nastaviti i uspostavljati nove partnerske odnose i saradnju sa nevladnim organizacijama na području Kantona Sarajevo, koje iskažu interes za saradnju, a prioritet će biti preuzimanje potrebnih aktivnosti na realizaciji potpisanih Sporazuma o saradnji od 06.11.2014. godine.

Nastaviće se dosadašnja praksa da se kroz štampanje brošura od strane NVO i međunarodnih organizacija sa kojima imamo saradnju, informisanjem putem printanih i elektronskih medija, te putem web stranice Zavoda informiše javnost o ciljevima rada Zavoda, načinu, kriterijima i uslovima za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć, kao i svim drugim pitanjima iz oblasti besplatne pravne pomoći.

IX IZVRŠENJE KONTINUIRANIH POSLOVA

Kao što smo naprijed istakli Zavod pruža besplatnu pravnu pomoć u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći (“Službene novine Kantona Sarajevo” br. 1/12, 26/14 i 40/17) korisnicima-fizičkim licima koji na to imaju pravo i to u sljedećim postupcima:

- upravni postupak,
- upravni spor,
- parnični postupak,
- vanparnični postupak,
- izvršni postupak,
- prekršajni postupak i
- krivični postupak, u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku u F BiH,

dok se besplatna pravna pomoć **ne pruža** u sljedećim postupcima:

- postupak pred privrednim odjeljenjima nadležnih sudova,
- postupak upisa u registar privrednih subjekata,
- postupak registracije obrtničke djelatnosti,
- postupak registracije udruženja ili fondacije,
- postupak pred nadležnim poreznim organima i
- sastavljanje privatnih isprava i ugovora.

U skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći, te u obavljanju poslova iz djelokruga rada Zavoda, kao kontinuirani poslove koji su realizovani u 2022. godini i na osnovu kojih se može cijeniti ukupan rad Zavoda, mogu se izdvojiti sljedeći:

1. Poslovi odobravanja besplatne pravne pomoći, što obuhvata odlučivanje po zahtjevima za odobravanje besplatne pravne pomoći u postupku i rokovima regulisanim Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći, te je u periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine doneseno ukupno 828 rješenja u svim predmetima, odnosno po podnesenim zahtjevima je odobreno pružanje besplatne pravne pomoći, izuzev u jednom predmetu gdje je doneseno Rješenje o odbijanju zahtjeva, zbog neispunjavanja zakonom propisanih uslova za pružanje besplatne pravne pomoći predviđenih Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći u Kantonu Sarajevo, a u vezi sa Zakonom o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica. Rješenjem Kantona Sarajevo Ministarsva pravde i uprave, žalba nezadovoljnog podnositelja zahtjeva je odbijena kao nesonovana. Nezadovoljan Rješenjem Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajeva, podnositelj zahtjeva je tužbom pokrenuo upravni spor kod Kantonalnog suda u Sarajevu koji je u toku pred Kantonalnim sudom u Sarajevu.

2. Poslovi pružanja općih informacija o pravima i obavezama, pomoć pri popunjavanju obrazaca za ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć i davanje pravnih savjeta, što u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći podrazumjeva da se svim licima bez

obzira na ispunjavanje uslova propisanih tim Zakonom pružaju opće informacije o pravima i obavezama kao i pomoć pri popunjavanju obrazaca, dok se pravni savjeti daju licima koja ispunjavaju uslove za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć, te je u izvještajnom periodu bilo novih 1250 stranaka koje su pristupile u prostorije Zavoda i 2419 stranaka kojima je pravna pomoć pružena putem telefona ili mail-a, što znači da je u ukupno 3669 slučajeva data opća informacija o pravima i obavezama, a u 827 slučajeva odobreno je pružanje besplatne pravne pomoći i dati pravni savjeti, dok je u jednom predmetu doneseno rješenje o odbijanju pružanja besplatne pravne pomoći.

3. Poslovi pružanja pravne pomoći pri sastavljanju svih vrsta pismena u parničnom, vanparničnom, izvršnom, upravnom, krivičnom i prekršajnom postupku i u upravnom sporu, što u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći obuhvata pružanje pravne pomoći pri sastavljanju svih vrsta pismena (tužbe, žalbe, prijedlozi, odgovori na tužbe, protivtužbe, prigovori i dr.) i učestvovanje pravnih zastupnika Zavoda u svim fazama parničnog, vanparničnog, izvršnog, upravnog, krivičnog i prekršajnog postupka i u upravnom sporu, te je u izvještajnom periodu u radu bilo ukupno 1862 predmeta, **što je za 112 predmeta više u odnosu na izvještajni period za 2021. godinu**, a njihov broj po vrsti postupaka, sa brojem riješenih predmeta i brojem predmeta u radu, te postotkom riješenosti predmeta kao i strukturu korisnika besplatne pravne pomoći po polu i starosti, vidljiv je iz sljedeće tabele:

VRSTA POSTUPKA	BROJ PRED. PRENJETIH 2021	BROJ PRED. ZADUŽENIH 2022	UKUPAN BROJ PREDMETA	BROJ ZAVRŠENIH PREDMETA	BROJ PREDMETA U RADU	POSTOTAK RJEŠENOSTI
PARNIČNI POSTUPAK	25	152	177	134	43	75,70%
VANPARNIČNI POSTUPAK	1	38	30	38	1	97,43%
IZVRŠNI POSTUPAK	4	35	39	37	2	94,07%
UPRAVNI POSTUPAK	3	73	76	73	3	96,05%
UPRAVNI SPOR	1	7	8	8	0	100,00%
PREKRŠAJNI POSTUPAK	23	89	112	73	45	65,17%
KRIVIČNI POSTUPAK	159	97	256	27	229	10,54%
UPR.POS. PO ZAH. ZA PRUŽANJE BPP	0	828	828	828	0	100,00%
OSTALO OPŠTI UPISN.PRED.	2	334	336	334	2	98,40%
UKUPNO	218	1653	1862	1552	325	83,35%

Kao što se vidi iz naprijed date tabele, Zavod je u 2022. godini pružao besplatnu pravnu pomoć iz svih oblasti prava, a u okviru parničnog postupka u radu je bilo ukupno 177 predmeta od čega je završeno 134 predmeta. Od 152 novozadužena parnična predmeta u 2022. godini završeno je 120 predmeta, a 32 predmeta preneseno je u 2023. godinu. Iz ranijih godina u 2022. godini u okviru parničnog postupka u radu je bilo 25 predmeta, od čega je 14 predmeta završeno, 11 predmeta preneseno u 2022. godinu. Od 177 predmeta u okviru parničnog postupka u radu 2022. godine, najveći broj predmeta se odnosi na porodično pravo - 118 i to:

• razvod braka sa uređenjem prava u odnosu na djecu i izdržavanje.....	72
• razvod braka sa uređenjem prava u odnosu na supružinsko izdržavanje.....	1
• tužba za izmjenu odluke o povjeri mldb djeteta na staranje, viđanje i utvrđivanje visine izdržavanja zbog promjenjenih okolnosti	3
• utvrđivanje i podjela bračne stečevine.....	2
• utvrđivanje/osporavanje očinstva sa uređenjem kontakata između mldb djeteta i roditelja sa kojim ne živi, kao i izdržavanja.....	11
• utvrđivanje visine izdržavanja mldb djeteta po osnovu strane sudske odluke o razvodu braka	1
• tužba za staranje, održavanje kontakata i visine izdržavanja mldb djece iz vanbračne zajednice	14
• tužba radi utvrđivanja statusa vanbračne zajednice	14

U odnosu na riješenost gore navedenih predmeta ističemo da su postupci po tužbama za razvod braka u najvećem broju okončani, a prvenstveno kada se postupak razvoda braka provodio po prijedlogu za sporazumno razvod braka u kojim predmetima su pravni zastupnici samo sačinjavali prijedloge kao i u slučaju da razvod braka se provodi u situaciji kada nema zajedničke djece ili su djeca punoljetna. Najveći broj predmeta odnosi se na razvode braka sa malodobnom djecom i takvih predmeta u 2022. godini bilo je 50, što predstavlja povećanje broja predmeta takve vrste u odnosu na 2021. godinu, kada ih je bilo 36, a u manjem broju slučajeva se radi o razvodu braka bez djece ili o situaciji kada su djeca punoljetna i ne nalaze se na redovnom školovanju. Kod predmeta razvoda braka sa uređenjem prava u odnosu na malodobnu djecu i u 2022. godini, kao u 2021. godini, imamo pojavu da se u više predmeta tužba ne može uručiti tuženom/oj iz razloga što se tuženi/a ne nalazi na adresi koja je označena u tužbi, iako se radi o adresi iz zvanične evidencije prebivališta-boravišta, a sada se pojavljuju situacije da se druga strana odselila u inostranstvo. Da bi se postupak mogao okončati u najboljem interesu djeteta, obzirom da se radi o predmetima gdje se odlučuje o povjeri i izdržavanju malodobne djece, odnosno rješava status i egzistencija malodobne djece, pravni zastupnici ovog Zavoda, kao punomoćnici tužitelja/ice podnose prijedlog суду da se državljanima BiH koji su tuženi putem Centra za socijalni rad postavi poseban staratelj koji će štititi prava i interesu tuženog/e u postupku, odnosno od strane suda postavljenje privremenog zastupnika tuženom/oj koji su nepoznatog boravišta koji će štititi prava i interesu tužene strane, a sve kako bi se pokrenuti parnični postupak mogao okončati. Sve ovo usložnjava i odgovlači postupak, jer se rješenje o postavljenju posebnog staratelja odnosno privremenog zastupnika objavljuje u Službenim novinama, te se tek nakon te objave tužba dostavlja na odgovor - izjašnjenje posebnom staratelju - privremenom zastupniku, nakon čega se zakazuje pripremno ročište, a potom ročište za glavnu raspravu. Predmeti

razvoda braka pokrenuti prijedlogom za sporazumno razvod braka završavaju se efikasno i u pravilu na jednom ročištu, što je značajno posebno u situaciji kada se u tom postupku uređuju i prava u odnosu na malodobnu djecu tj. povjeravanje i izdržavanje malodobne djece. Takvih predmeta kojima su se sporazumno riješila pitanja povjere i izdržavanja malodobne djece u 2022. godini bilo je 14, što je znatno više predmeta takve vrste u odnosu na 2021. godinu kada ih je bilo 5 predmeta. U 2022. godini bilo je 15 predmeta iz ranijih godina koja su se odnosila na razvod braka sa uređenjem prava u pogledu mldb. djece, koji su pokrenuti tužbom i u svim predmetima bilo je odobreno zastupanje stranaka od strane pravnih zastupnika Zavoda. Od tog broja uspješno je u korist stranaka pravosnažno završeno 8 predmeta, dok je preostalih 7 predmeta u toku i čeka se donošenje presude ili pravosnažnost već donesene presude. Kod postupaka razvoda braka treba istaći da su se u 8 predmeta stranke obratile sa zahtjevom za sačinjavanje odgovora na tužbu, kojom je pokrenut razvod braka, te se nakon sagledavanja svih činjenica od strane pravnih zastupnika Zavoda, došlo do zaključka da postoji zakonski osnov da se u tri predmeta u odgovoru na tužbu, postavi protivtužbeni zahtjev za povjeru i izdržavanje djece tuženoj/om kome je odobrena pravna pomoć, dok je takođe kroz sačinjavanje odgovora na tužbu u postupku razvoda braka postavljen i protivtuženi zahtjev za supružinsko izdržavanje na određeni novčani iznos uz prethodno pribavljanje dokaza, u većini slučajeva od strane pravnih zastupnika ovog Zavoda, te predlaganja istih na okolnost osnovanosti postavljenog protivtužbenog zahtjeva i to da tužena/i - tražilac izdržavanja nema redovnih prihoda, imovine iz koje bi mogao sticati prihode, narušenog zdravstvenog stanja, nemogućnost zaposlenja, nesposobnost za rad i privređivanje što se utvrđuje vještačenjem po vještaku medicine rada.

Utvrđivanje obaveze supružničkog izdržavanja odmah u postupku razvoda braka jeste značajno jer nepokretanjem tog zahtjeva u toku postupka razvoda braka, stranke su ograničene zakonskim rokom od jedne godine nakon razvoda braka i nakon toga roka ne mogu postaviti takav tužbeni zahtjev. Nadalje, utvrđena obaveza supružničkog izdržavanja ima za posljedicu da takve osobe mogu ostvariti prava iz PIO nakon smrti lica koje im je plaćalo to izdržavanje. U slučaju da nije bila utvrđena obaveza izdržavanja od strane razvedenog supružnika, stranka ne bi imala to pravo po odredbama Zakona o PIO. U toku 2022. godine uočena je pojava znatnog povećanja broja postupaka koji se odnose na utvrđivanje statusa postojanja vanbračne zajednice tako da je u 2022. godini zaprimljeno 14 novih predmeta takve vrste, dok je u 2021. godini zaprimljeno 5 predmeta. Naime, utvrđivanje postojanja vanbračne zajednice je od bitnog značaja za tužitelje radi ostvarivanja prava na porodičnu penziju iza uživaoca-preminulog, shodno odredbama izmjenjenog Zakona o PIO i to člana 59. koji je izjednačio pravo vanbračnog supružnika sa bračnim supružnikom, u pogledu prava na porodičnu penziju pod uslovom da se utvrdi status vanbračne zajednice odlukom suda. Na osnovu odluke suda vanbračni supružnik podnosi zahtjev Federalnom Zavodu PIO i ostvaruje pravo na porodičnu penziju, uz ispunjenje i drugih uslova predviđenih Zakonom o PIO F BiH. U navedenim predmetima je u većini slučajeva od strane Zavoda odobrena pravna pomoć i zastupanja, predmeti su uspješno okončani u korist stranaka koje je zastupao ovaj Zavod, a prema povratnim informacijama stranaka na osnovu pravomoćnih sudske odluka, stranke - korisnici BPP su ostvarili pravo na porodičnu penziju kod FZ PIO.

Iz porodičnih odnosa u radu je u 2022. godini bilo 16 predmeta povjeravanja i izdržavanja djece iz vanbračne zajednice, a najveći broj takvih predmeta i to 14 pokrenuto je u 2022. godini, dok su ranijih godina 2 predmeta bila u radu. Ovi postupci su veoma značajni iz razloga što se utvrđuju prava i

obaveze ranijih partnera iz vanbračne zajednice u pogledu izdržavanja malodobnog djeteta, te kome će ono biti povjerenio na odgoj, brigu, čuvanje i vaspitanje kao i prava i obaveze drugog partnera na kontakte, viđanje i brigu o djetetu, čiji je jedan od roditelja. U predmetima gdje su odnosi vanbračnih partnera narušeni odobreno je i zastupanje stranaka, a sve u cilju zaštite interesa djeteta. U svim predmetima povjeravanja i izdržavanja malodobnog djeteta predhodno je od strane pravnog zastupnika Zavoda prikupljena neophodna dokumentacija za sačinjanje tužbe i to: adresa tuženog (većinom stranke nemaju kontakt i nemaju saznanja o adresi njihovog ranijeg partnera iz vanbračne zajednice), kao i primanja tuženog u cilju da bi se adekvatno postavio dio tužbenog zahtjeva na ime izdržavanja malodobne djece.

Zbog izuzetno teške finansijske situacije stranaka u predmetima iz porodične oblasti u 61 predmet uz tužbu su sačinjeni i zahtjevi za oslobođanje od plaćanja sudske takse, što je povećanje u odnosu na 2021. godinu, kada je postavljeno 39 zahtjeva takve vrste.

U preostalim predmetima iz porodičnog prava riješenost predmeta je manja u odnosu na predmete razvoda braka iz razloga što je u ovim postupcima potrebno provesti više dokaza i održati više ročišta. Naime, u postupcima utvrđivanja i osporavanja očinstva, utvrđivanje i podjele bračne stečevine u kojim postupcima je Zavod pružio pravnu pomoć osim sastava tužbe i u zastupanju stranaka pred sudom, a u tim postupcima koji su najsloženiji potrebno je provesti i dokaze putem vještačenja (DNK analiza) ili vještačenja po vještačima građevinske i geodetske struke u postupcima utvrđivanjima i podjele bračne stečevine. U svim naprijed navedenim predmetima u kojima je Zavod zastupao stranke pred sudom predmeti su okončani u korist zastupanih stranaka.

Kao primjer navodimo predmet iz 2016. godine koji je prenesen u 2022. godinu, a odnosi se na utvrđivanje i podjelu bračne stečevine. U navedenom predmetu, održano je više ročišta, predloženi su mnogobrojni dokazi koji su pribavljeni od strane ovog Zavoda kao pravnog zastupnika tužiteljice, okončan je postupak pred pred I-steptenim sudom u toku 2018. godine u korist tužiteljice, te je donesena presuda kojom je utvrđeno da bračnu stečevinu čini stan na kojem je stečeno stanarsko pravo putem presude i koji je otkupljen shodno odredbama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo od strane tuženog, a uz saglasnost tužiteljice, te je utvrđeno pravo vlasništva u korist tužiteljice sa djelom 1/2. U toku prvostepenog postupka, izvršena je zabilježba spora, donesena mjera osiguranja zabranom otuđenja nekretnine do okončanja postupka pred sudom po prijedlogu ovog Zavoda. Rješavajući po žalbi tuženog, Kantonalni sud u Sarajevu odbio je žalbu tuženog i potvrdio prvostepenu presudu tako da se tužiteljica, temeljem navedene presude, upisala kao suvlasnica navedenog stana sa dijelom 1/2 kod ZK ureda Općinskog suda u Sarajevu, u 2022. godini.

U 2022. godini u radu je bilo 11 novih predmeta utvrđivanja/osporavanja očinstva, od čega su 4 predmeta pravomoćno okončana u 2022. godini, a 7 predmeta je preneseno u 2023. godinu.

U 2022. godini u radu je bilo ukupno 3 predmeta koja su se odnosila na izmjenu odluke o povjeravanju djeteta, održavanju kontakata sa roditeljem sa kojim ne živi i visini dosuđenog izdržavanja, zbog promijenjenih okolnosti, od čega su pravomoćno okončana 2 predmeta, a 1 predmet je prenesen je u 2023. godinu.

U okviru parničnog postupka iz radnih odnosa u 2022. godini u radu je bilo 3 predmeta, a isti su se odnosili na zaštitu prava iz radnog odnosa, naplatu potraživanja po osnovu neisplaćenog toplog obroka te neuplaćenih doprinosa za PIO. Od navedenih predmeta značajno je istaći da je u 2022. godini u jednom predmetu, gdje je dostavljena Opomena pred tužbu radi naplate potraživanja iz radnog odnosa radi neuplaćenih doprinosa za PIO, a radi povezivanja staža osiguranja, te ostvarivanja prava na penziju korisnika, kojem je već utvrđen prestanak radnog odnosa radi odlaska u prijevremenu penziju, shodno odrebama izmijenjenog člana 144. Zakona o PIO FBIH, poslodavac postupio po Opomeni pred tužbi sačinjenoj od strane ovog Zavoda, tako što je uplatio neizmirene doprinose, te je korisnik nakon izvršene uplate doprinosa stekao uslove za ostvarivanje prava na izuzetnu prijevremenu starosnu penziju (na taj način predmet je efikasno završen, bez sudskog postupka).

Kao primjer navodimo i predmet iz 2021. godine koji je prenesen u 2022. godinu, u kome je prethodno sačinjena opomena pred tužbu, te kako poslodavac nije postupio po opomeni, sačinjena je tužba i odobreno zastupanje radi naplate potraživanja iz radnog odnosa-uplate doprinosa za PIO za period od 1997. godine do 05.05.2000. godine, a radi povezivanja radnog staža. U navedenom predmetu na pripremnom ročištu po prijedlogu pravnog zastupnika tužiteljice, sud je naložio FZ PIO da dostavi obračun visine neuplaćenih doprinosa, po kojem nalogu je FZ PIO postupio, na koji način su izbjegnuti troškovi na ime vještačenja. Nakon dostave obračuna od strane FZ PIO u predmetnoj pravnoj stvari zaključena je Sudska nagodba u kojoj je tačno precizirana visina i datum izvršenja uplate neplaćenih doprinosa - izvršnost nagodbe. Po navedenoj Sudskoj nagodbi poslodavac kao tuženi uredno je postupio i izvršio upлатu doprinosa, nakon čega je tužiteljici uvezan staž osiguranja i imenovana je ostvarila pravo na penziju (na gore navedeni način predmet je efikasno završen bez provođenja pirnudnog izvršenja sudske nagodbe i u korist korisnice BPP).

U postupcima iz radnih odnosa, za uspješno okončanje postupaka, problem predstavljaju privredna društva - poslodavci koji su nepoznati na adresi sjedišta upisanoj u sudske registar, privredna društva koja nisu brisana iz sudskega registra, a de facto već duži niz godina ne postoje i ne obavljaju djelatnost, čiji su računi blokirani, a nemaju imovine na kojoj bi se moglo provesti prinudno izvršenje, tako da u većini slučajeva radnici, i pored ranije donesenih pravomoćnih presuda, ne mogu ostvariti svoja prava. S tim u vezi najveći problem se javlja što ostaju sa neuvezanim radnim stažom. Treba istaći da je i u ovim postupcima, ukoliko tuženi ospori visinu duga, bilo potrebno provesti vještačenje po vještaku finansijske struke, da bi se utvrdila visina potraživanja za stranku koju je Zavod zastupao, a te troškove su snosile stranke.

U okviru parničnog postupka iz obligacionih odnosa u 2022. godini u radu je bilo ukupno 13 predmeta. Kao specifičan predmet u kojem je odobrena pravna pomoć odnosi se na stranku koja je imala status mldb djeteta uzrasta od 14 godina, a koja se odnosila na sastav i podnošenje tužbe radi naknade nematerijalne štete, zahtjeva za oslobođanje od plaćanja sudske takse kao i zastupanje u parničnom postupku pred nadležnim sudom. U predmetnoj pravnoj stvari osnov za potraživanje nematerijalne štete je pravomoćna sudska odluka donesena u krivičnom postupku koja je kvalifikovana kao bludna radnja prema djetetu. Predmet je okončan zaključenjem sudske nagodbe parničnih stranaka. U konkretnoj pravnoj stvari u cijelosti je prihvaćena visina postavljenog tužbenog zahtjeva te je postignuta svrha i cilj kojem služi naknada štete, uz minimalne sudske troškove (izbjegnuti su troškovi zastupanja advokata suprotne strane ali i troškovi vještačenja po vještaku

neuropsihijatru i psihologu, ali i ono što je najvažnije dodatno izlaganje mldb djeteta stresu i neugodnostima kojim bi bilo izloženo u toku sudskog postupka).

U okviru parničnog postupka iz oblasti stvarnog prava u radu su bila 2 predmeta i to 1 predmet zaprimljen u 2022. godini, te 1 predmet prenesen iz ranijih godina, gdje je u toku odlučivanje po žalbi na Kantonalmnom sudu u Sarajevu.

U predmetu koji je zaprimljen u 2022. godini, pored sastava odgovora na tužbu odobreno je i zastupanje I i II tuženog / punoljetnog lica po osnovu slabog imovnog stanja i mldb djeteta po statusu kao korisnika stana/, a radi se o predmetu po podnesenoj tužbi od strane tužitelja kao vlasnika stana Općine protiv više tuženih - 7, radi iseljenja iz stana i to samohrane majke koja je lošeg imovnog stanja i mldb djece koja žive u domaćinstvu sa majkom i nenom. Navedeni tuženi su bespravni korisnici stana, shodno odredbama Zakona o stvarnim pravima, a u vezi sa Zakonom o stambenim odnosima. U navedenom predmetu, i a zbog iznesenih procesnih prigovora od strane ovog Zavoda kao pravnog zastupnika samohrane majke i mldb djeteta, sud je Rješenjem naložio Općini kao tužitelju uređenje tužbe.

U okviru parničnog postupka u 2022. godini iz oblasti stambenog prava formiran je 1 predmet u kojem je odobreno i zastupanje.

U konkretnoj pravnoj stvari radi se o tužbi tužitelja protiv tužene Općine Centar Sarajevo radi utvrđenja stanarskog prava na stanu prije 06.12.2000. godine.

U predmetnom stanu tužitelj je živio od rođenja pa do smrti nane, kao član porodičnog domaćinstva nane koja je bila nositeljica stanarskog prava. U toku ratnih dejstava, tužitelj je napustio predmetni stan. Kod činjenice da je tužitelj bio član porodičnog domaćinstva svoje nane na predmetnom stanu i da je poslije smrti nane nastavio koristiti predmetni stan, a da nije riješio formalno svoj status kao član porodičnog domaćinstva u pogledu daljnog korištenja stana, te otkupa stana, to je podnesena predmetna tužba od strane tužitelja. Nakon odobravanja besplatne pravne pomoći od strane ovog Zavoda, koja se sastoji u zastupanju pred sudom u predmetnoj pravnoj stvari po podnesenoj tužbi, te uvida u predmetni spis, prikupljanja dokaza na okolnost osnovanosti tužbenog zahtjeva, proučavanja propisa koji regulišu predmetnu oblast, sudske praksu te uvida u odgovor tužene strane, korisniku BPP je sačinjen zahtjev prema Općini Centar Sarajevo kao vlasniku stana te Upravi za stambena pitanja Kantona Sarajevo za izdavanje saglasnosti za nastavak korištenja stana na predmetnoj adresi poslije smrti nositeljice stanarskog prava. Obzirom da su navedeni Zahtjevi podneseni kod nadležnih organa Uprave, to je na ročištu koje je održano u predmetnoj pravnoj stvari ovaj Zavod kao pravni zastupnik tužitelja tražio prekid postupka do rješenja prethodnog pitanja, što je sud prihvatio i donio Rješenje o prekidu postupka. Rješavajući po podnesenom zahtjevu tužitelja za priznavanje prava korištenja stana kao člana porodičnog domaćinstva iza umrle nane, Kanton Sarajevo - Uprava za stambena pitanja je Rješenjem zahtjev tužitelja usvojila i utvrdila da tužitelj ima pravo da nastavi koristiti stan kao član porodičnog domaćinstva. Rješavajući po žalbi oca tužitelja, uloženoj na prvostepeno Rješenje, Rješenjem Federalnog ministarstva prostornog uređenja od 12.12.2022 godine, žalba je odbijena i prvostepeno rješenje potvrđeno. Nakon uvida u navedena Rješenja imenovanom su date daljnje upute i savjet da pribavi na klauzulu pravosnažnosti na prvostepeno rješenje kod Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo, da provede navedeno Rješenje kod KSF

Sarajevo, tako što će biti evidentiran kao korisnik stana, da provjeri kod kantonalnog suda da li je pokrenut upravni spor protiv II-studenog Rješenja FBIH - Federalnog ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša, da pribavi dokaze vezane za otkup stana te da pristupi u prostorije ovog Zavoda kako bi mu se sačinio Zahtjev za otkup stana na kojem postoji stanarsko pravo.

U okviru parničnog postupka u 16 predmeta sačinjeni su razni podnesci po zahtjevima stranaka, a koji su se odnosili na uređenje tužbe po rješenju suda u pogledu tačnog označavanja stranaka, adrese parničnih stranaka, uređenja tužbenog zahtjeva, sastav urgencija za zakazivanje ročišta, sastav urgencije za rješavanje po žalbi, sastav podneska kojim se odustaje od podnošenja prava na žalbu, sastav zahtjeva za oslobođanje od plaćanja o sudske takse i dr.

U toku 2022. godine, a u okviru parničnog postupka u 38 predmeta, pored sastava tužbe/odgovora na tužbu, odobrena je pravna pomoć i zastupanja korisnika beplatne pravne pomoći, od kojih je 6 uspješno okončano u korist stranaka - korisnika BPP, koje je zastupao ovaj Zavod u 2022. godini, a 32 predmeta su u radu i prenesena su u 2023. godinu, tome treba dodati i 25 predmeta gdje je takođe odobrena pravna pomoć zastupanja, a koji su preneseni iz ranijih godina u 2022. godinu, od kojih je 14 uspješno okončano u korist stranaka koje je zastupao Zavod, a 11 predmeta je i dalje u radu i preneseno u 2023. godinu.

U okviru vanparničnog postupka u radu je bilo ukupno 39 predmeta od kojih su 38 predmeta formirana u 2022. godini, a 1 predmet prenesen iz ranijih godina. Od 39 predmeta u 2022. godini pravomoćno je okončana 38 predmeta i svi su riješeni u korist stranaka.

Kao primjer navodi se specifičan predmet koji se odnosio se na sastav prijedloga za dokazivanje smrti u vanparničnom postupku u kome je odobreno i zastupanje predlagatelja u navedenom postupku od strane ovog Zavoda. Prije pokretanja postupka ovaj Zavod je prikupio neophodnu dokumentaciju - Uvjerenje za lice čija se smrt dokazuje, da nije upisano u matičnu knjigu umrlih u opštini rođenja i prebivališta, posljednju adresu prebivališta i dr. Kako je u pitanju lice koje je preminulo 1992. godine u toku ratnih dešavanja, ali nije upisano u zakonskom roku u matičnu knjigu umrlih, to je podnesen prijedlog za dokazivanje smrti u vanparničnom postupku od strane ovog Zavoda u kojem je predloženo i postavljene privremenog staratelja umrlom licu putem Centra za socijalni rad, održano pripremno ročište, saslušani svjedoci na okolnost smrti i sahrane umrlog lica te je izvršena objava u službenim novinama FBIH, nakon čega je sud donio rješenje o datumu i mjestu smrti umrlog lica po osnovu kojeg rješenja je nadležni matični ured izvršio upis navedenog lica u knjigu umrlih, a koji je upis bio neophodan da bi se proveo ostavinski postupak poslije smrti oca i brata, po prijedlogu majke kao zakonske nasljednice. Nadalje od strane ovog Zavoda predlagatelju - majki kao članu porodičnog domaćinstva civline žrtve rata date su upute da podnese zahtjev za ostvarivanje prava na porodičnu invalidninu koje joj pravo pripada shodno odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

U okviru izvršnog postupka u radu je bilo ukupno 39 predmeta uz napomenu da je 4 predmeta preneseno iz ranijih godina i da su od tih prenesenih predmeta dva završena u 2022. godini, a da su od 35 predmeta formirana u 2021. godini, završeno 35 predmeta. Najveći broj predmeta odnosi se na sastav prijedloga za izvršenje: radi naplate dospjelog a nenaplaćenog iznosa na ime izdržavanja malodobne djece, radi naplate dosuđenog supružničkog izdržavanja, radi naplate potraživanja iz

radnog odnosa, a kao predmet izvršenja označeni su plaće izvršenika, penzije izvršenika, prodaja nekretnine i naplata potraživanja popisom i prodajom pokretnih stvari kao i prodajom motornog vozila.

Postupci pred organima uprave - u radu je bilo 75 predmeta, a isti su se najčešće odnosili na sačinjavanje podnesaka (molbe, zahtjevi, žalbe) radi ostvarivanja i zaštite socijalnih prava (žalbe na Nalaz i mišljenje Instituta za medicinsko vještačenje i žalbe na rješenje Službe socijalne zaštite u pogledu visine utvrđenog invaliditeta po Zakonu o zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, zahtjevi i zaštita prava na stalnu i jednokratnu novčanu pomoć, radi ostvarivanja prava na smještaj u ustanovi socijalne zaštite, radi ostvarivanja prava po osnovu statusa roditelja - staratelja i dr.), prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja (žalbe na rješenje Federalnog Zavoda PIO/MIO Mostar kojim nije priznato pravo iz osiguranja: pravo na starosnu, porodičnu i invalidsku penziju, pravo na penziju po osnovu statusa RVI shodno odredbama Zakona o pravima branilaca - boraca i članova njihovih porodica, priznavanje staža osigruanja po osnovu Rješenja Komisije za imlementaciju člana 143. ZOR-a, rješavanja stambenih pitanja (sastav žalbe Ministarsvu za boračka pitanja radi ostvarivanja prava na dodjelu stana u vlasništvo, zahtjeva prema Službi za zajedničke poslove organa i tijela FBiH za rješavanje stambenog pitanja, zahtjeva nadležnim općinama za izdavanje saglasnosti za nastavak korištenja stana poslije smrti nositeljice stanarskog prava i predmeti izjavljivanja prigovora i žalbi na rješenje u odbijanju zahtjeva za dodjelu stana RVI i porodicama šehida/poginulih boraca), prava iz radnih odnosa (sastav zahtjeva za sporazumni i jednostrani prekid radnog odnosa, sastav zahtjeva prema komunalnim preduzećima za plaćanje duga u ratama uz otpis kamata, sastav zahtjeva matičnim uredima za ispravku imena i prezimena u matičnim knjigama i dr.).

Iz predmeta vođenih u upravnom postupku u 2022. godini u Zavodu je formirano 7 predmeta, gdje je tražena sudska zaštita pokretanjem upravnog spora. Pokrenute tužbe odnosile su se na poništenje rješenja vezanih za ostvarivanje prava po osnovu osiguranja - srazmjerna penzija, radi ostvarivanja prava na dodatak i njegu drugog lica, radi rušenja bespravno izgrađenog objekta, sastav urgencije i dr.

Sektor za krivični i prekršajni postupak

- Pravni zastupnici Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći Sarajevo, Sektora za krivični i prekršajni postupak, nalaze se na Listi branilaca po službenoj dužnosti u krivičnim i prekršajnim postupcima pred Općinskim i Kantonalnim sudom u Sarajevu te na Listi branilaca po službenoj dužnosti u krivičnim i prekršajnim postupcima prema djeci i maloljetnicima pred Općinskim i Kantonalnim sudom u Sarajevu. Liste branilaca utvrđuje svake godine Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo temeljem Zakona o krivičnom postupku FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20) i Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 7/14 i 74/20) u saradnji sa Kantonalnim Zavodom za pružanje besplatne pravne pomoći Sarajevo.

- U izvještajnom periodu u krivičnom postupku formirano je 97 (devedeset i sedam) novih predmeta, a u prekršajnom postupku 89 (osamdeset i devet) predmeta. Iz ranijeg perioda preneseno je 159 (stotinu pedeset i devet) krivičnih predmeta te 23 (dvadeset i tri) prekršajna predmeta. Sektor za krivični i prekršajni postupak angažirao se u potpunosti, koristivši sve raspoložive kapacitete i načine komunikacije sa nadležnim organima, pravosudnim organima i klijentima u svrhu efikasnosti, dostupnosti i uspješnog vođenja postupaka. U ovom dijelu Izvještaja potrebno je naglasiti da su pravni zastupnici poduzimali radnje u korist osumnjičenih/optuženih i nakon redovnog radnog vremena (nakon 16 sati, vikendom, tokom državnih i vjerskih praznika) te bili dostupni putem službenih telefona svim učesnicima u postupku obzirom na činjenicu da su na raspolaganju samo dva pravna zastupnika za Kanton Sarajevo. Branitelji ovog sektora su u 186 novih slučajeva postupali kao branioci osumnjičenim/optuženim i okrivljenim licima.
- Pravni zastupnici su u potpunosti izvršili sve preuzete zadatke postupajući u suradnji sa svim nadležnim organima i sudovima a u najboljem interesu stranaka kako bi bili ispoštovani svi zakonom propisani rokovi (osnovna karakteristika krivičnog postupka je dinamičnost i hitnost u postupanju obzirom na postupke lišenja slobode, pritvorske predmete, žalbe na odluke od 24 h, maloljetničke predmete etc.) iako su se zastupnici u ulozi branitelja susretali sa velikim izazovima u radu (nedostupnost osumnjičenih/optuženih, udaljenost stranaka od sjedišta Zavoda – mjesto boravka izvan Kantona Sarajevo, slabo materijalno stanje, ranija osuđivanost, lica ovisna o opojnim sredstvima, neuračunljiva lica, lica smještena u psihijatrijskim ustanovama, lica na izdržavanju kazni u kazneno-po Zavodima širom Bosne i Hercegovine, malodobna lica smještena u odgojne i disciplinske centre, malodobna lica pod mjerama službe socijalne zaštite etc.). Svi preuzeti zadaci su uspješno završeni u najboljem interesu stranaka.
- U krivičnom postupku u sedam predmeta donesene su oslobođajuće presude, jedna odbijajuća presuda, preinačene dvije presude (jedna presuda Kantonalnog suda u Sarajevu sa zatvorske kazne od 8 mjeseci na rad za opće dobro na slobodi po žalbi odbrane te jedna presuda preinačena u odnosu na sigurnosnu mjeru obavezno liječenje od ovisnosti), ukinute presude u tri predmeta po žalbama odbrane, zatvorske kazne u pet predmeta (dvije nepravomoćne presude po kojima su izjavljene žalbe odbrane Kantonalnom sudu u Sarajevu), rad za opće dobro na slobodi u pet predmeta, uvjetna osuda u deset predmeta, sudska opomena u jednom predmetu te novčana kazna u jednom slučaju. U odnosu na krivična djela počinjena u stanju neuračunljivosti postupci su prekinuti u sedam predmeta dok su u dva slučaja donesene utvrđujuće presude. Odbrana je u devetnaest predmeta uputila prijedlog za zaključenje sporazuma o priznanju krivnje Kantonalnom tužilaštvu KS te su u osam predmeta zaključeni sporazumi o priznanju krivnje. U jedanaest predmeta Kantonalno tužilaštvo KS je uputilo prijedlog za određivanje mjere pritvora osumnjičenim/optuženim te su određene mjere pritvora po odluci suda u šest predmeta u trajanju od trideset dana. Pritvori produženi po isteku od trideset dana u dva slučaja, odbijeni u dva predmeta, ukinuti prije isteka trideset dana u dva predmeta te su izdate četiri potjernice. U dva predmeta su donesene naredbe o obustavi

istrage a pritvori ukinuti tokom trajanja postupka istrage također u dva predmeta. U jednom predmetu istragu vodi FUP radi krivičnog djela iz čl. 289. stav 2. KZ FBiH a za koje je propisana kazna zatvora u trajanju od najmanje pet do dvadeset godina zatvora. Odbrana je učestvovala u toku istrage u četrdeset i tri navrata učestvujući u radnjama dokazivanja. U odnosu na malodobne počinioce krivičnih djela branitelji su postupali u četrdeset i jednom predmetu, odgojne mjere su izrečene u dva predmeta, pojačan nadzor Službe socijalne zaštite u dva predmeta, upućivanje u odgojni centar u trajanju od tri mjeseca u dva predmeta (krivično djelo teška krađa na naročito opasan ili naročito drzak način počinjena u saučesništvu), postupci obustavljeni u dvanaest predmeta spram maloljetnih lica te branitelji pristupili u četrdeset i jednom predmetu u pripremnom postupku MUP-u KS radi ispitivanja maloljetnih lica. Žalbe Kantonalnom sudu u Sarajevu izjavljene u sedam predmeta, sačinjene molbe za odlaganje izvršenja kazne zatvora u četiri slučaja, prijedlozi za zamjenu kazne zatvora za novčanu kaznu u četiri predmeta, prijedlozi za vraćenje privremeno oduzetih predmeta u četiri slučaja. U odnosu na prekršajni postupak iz ranijih godina prenesena dvadeset i tri spisa te branitelji angažovani u osamdeset i devet novih postupaka. Pravni zastupnici su tokom 2022. godine pristupili na 543 suđenja (u svim fazama postupaka Kpp, Kps, K, Kv, Kž..), podnosili redovne i vanredne pravne lijekove u korist branjenika te poduzimali sve radnje u predmetima zajedničkim snagama, organizacijom i hitnim postupanjem dva pravna zastupnika a kako bi nadležnim organima bili dostupni u svako vrijeme te kako bi svi rokovi bili ispoštovani u potpunosti.

- U toku su suđenja u predmetima iz oblasti krivičnih djela protiv privrede, poslovanja i sigurnosti platnog prometa sa desetinama tačaka optužnice i više krivičnih djela, okarakterisana kao dva naročito obimna predmeta.
- Zavod bi u ovom dijelu Izvještaja naveo samo neke slučajeve iz svog rada za proteklu godinu:

Posebni slučajevi:

- U predmetu K 63/2020 za krivično djela teška krađa iz čl. 287. KZ FBiH po optužnici Kantonalnog tužilaštva KS, nakon provođenja dokaza optužbe subjektivne i objektivne prirode odbrana je predložila izvođenje dokaza vještačenjem po vještaku grafološke struke a po naredbi suda. Vještačenjem je utvrđeno da optuženi kako je odbrana i tvrdila nije potpisao dokumentaciju prikupljenu u postupku istrage nakon čega je protivna strana predložila izvođenje dodatnih dokaza saslušanjem ovlaštenih službenih lica koji su poduzimali radnje u predmetu. Međutim, po okončanju dokaznog postupka u predmetu je donesena oslobođajuća presuda koja je po žalbi KT KS ukinuta te vraćena na ponovno suđenje ali je u ponovnom postupku ponovo donesena oslobođajuća presuda.
- Također, presudu u predmetu broj K 31/2021 za krivično djelo nasilničko ponašanje iz čl. 362. u vezi čl. 31. KZ FBiH u kom je postupku odbrana nakon optužbe izvela dokaz saslušanjem ovlaštenih službenih lica koji su postupali u istrazi. U predmetu je po primjedbama, prigovorima i tvrdnjama odbrane kojima su pobijani dokazi protivne strane te izvedeni dokazi odbrane donesena oslobođajuće presuda po kojoj je KT KS izjavilo žalbu međutim Kantonalni

sud u Sarajevu je potvrdio osobađajuću presudu prvostepenog suda utvrdivši da su tvrdnje odbrane tačne te da se na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja ima doneseni oslobođajuća presuda.

- Odbrana je tokom postupka sprovedla posebnu istragu, prikupljala vlastite te pobijala dokaze protivne strane u cilju donošenja oslobođajuće presude.
- Potrebno je istaknuti rad na predmetu N.H. gdje je dokaz optužbe bio svjedok očevidac, koji je na prijedlog odbrane vještačen od strane vještaka neuropsihijatra, koji je utvrđio da svjedok očevidac nije sposoban da bude svjedok u tom krivičnom postupku. Obzirom da je predmetom vještačenja bila obuhvaćena i njegova izjava iz istrage, o čemu se svjedok nije mogao decidno izjasniti, sud je nakon provedenog vještačenja izdao naredbu za dopunsko vještačenje nakon kojeg je vještak dao ocjenu da je ovaj svjedok u vrijeme davanja iskaza u istrazi ipak bio sposoban za davanje iskaza, pa je na osnovu toga optuženi osuđen na jednogodišnju zatvorsku kaznu. Po žalbi odbrane prvostepena presuda je ukinuta iz razloga što prvostepeni sud nije na zakonit način primijenio odredbu člana 288. stav 2. ZKP FBiH.
- Istakli bismo i da je i u predmetu protiv mldb. M. K. Kantonalno tužilaštvo KS svojim prijedlogom tražilo izricanje Zavodske mjere mldb. - upućivanje u odgojnu ustanovu, te je u tom pravcu takav prijedlog podržan i od Odgojnog centra u kojem je mldb. boravio tokom postupka po osnovu privremenog smještaja kao zamjenu za mjeru pritvora a po prijedlogu odbrane. Međutim, odbrana je u toku glavnog pretresa predložila vještačenje mldb. na osnovu medicinske dokumentacije i psihijatrijskog intervjeta a na okolnost njegovog trenutnog psihičkog stanja i psihofizičkog razvoja ličnosti, zatim sredine u kojoj mldb. živi u smislu eventualnih negativnih uticaja na njegov život, sa posebnim naglaskom na izjašnjenje vještaka o potrebi njegovog izdvajanja iz sredine u kojoj trenutno živi i smještanja u odgojnu ustanovu.
- Po završenom vještačenju tim formiran od tri ljekara specijaliste je dao mišljenje da nije potrebno izdvajati mldb. iz sredine u kojoj živi, pa je sud donio odluku kojom se mldb. izriče odgojna mjera pojačan nadzor organa socijalnog staranja kao blaža mjera.
- U finansijskom smislu, tokom izvještajnog perioda angažmanom pravnih zastupnika Sektora za krivični i prekršajni postupak ostvarene su uštede u Budžetu Kantona Sarajevo u iznosu od 254.843,00 KM.

Pravni zastupnici Zavoda su postupali u ulozi branitelja u krivičnom postupku u 238 predmeta (ukupno u radu u izvještajnom periodu), a u odnosu na novoformirane predmete, optužbe su se odnosile na sljedeća krivična djela:

- teška krađa..... 7
- teška tjelesna povreda, prevara..... 3
- krađa..... 4

• krađa, prevara, posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga	1
• prevara povjeritelja.....	1
• izbjegavanje izdržavanja	4
• oštećenje tuđe stvari.....	3
• posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga.....	8
• posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga, nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija	1
• razbojništvo.....	7
• protivljenje lišenju slobode, teška tjelesna povreda, samovlašće.....	1
• ugrožavanje sigurnosti.....	2
• laka tjelesna povreda.....	10
• teška tjelesna povreda.....	6
• nasilničko ponašanje.....	8
• krivotvorene isprave, obmana pri dobijanju kredita.....	1
• krivotvorene isprave, ovjera neistinitog sadržaja.....	1
• napad na službenu osobu, oštećenje tuđe stvari.....	1
• napad na službenu osobu u vršenju poslova sigurnosti.....	1
• zloupotreba položaja ili ovlaštenja, zloupotreba ovlaštenja u privrednom poslovanju, krivotvorene službene isprave.....	1
• narušavanje nepovrednosti doma, laka tjelesna povreda	1
• zloupotreba položaja ili ovlaštenja, krivotvorene službene isprave	7
• neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga.....	7
• teška k.d. protiv sigurnosti javnog saobraćaja.....	2
• neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih materija, nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija	3
• izazivanje opće opasnosti.....	1
• nesavjesno čuvanje pasa i drugih životinja.....	1
• iznuda	1
• zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika.....	1

U odnosu na sadržaj optužnica primjećen je povećan broj predmeta sa više krivičnih djela kao i optužnice koje sadrže više tačaka.

U **prekršajnom postupku** od ukupno 89 (osamdeset i devet) okrivljenih lica protiv kojih su se vodili prekršajni postupci, 61 (šezdeset i jedan) je maloljetni počinilac prekršaja.

U odnosu na zakonski okvir, prekršajni postupci su vođeni u odnosu na sljedeće oblasti:

- prekršaj iz Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira.....49
- prekršaj iz Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH..... 35
- prekršaji iz Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije.....5

1. Poslovi odbrane i zastupanja u krivičnom i prekršajnom postupku

Utemeljeno Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 01/12, 26/14 i 40/17), Zakonom o krivičnom postupku FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20) i Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 7/14 i 74/20), pravni zastupnici Sektora za krivični i prekršajni postupak postupali su kao branitelji osumnjičenim/optuženim licima, punoljetnim i maloljetnim u svim fazama krivičnog i prekršajnog postupka.

U cilju pružanja najbolje moguće odbrane pravni zastupnici su se u potpunosti stavili na raspolaganje svim klijentima, a saradnju ostvarivali kako u prostorijama Zavoda tako i pristupom u policijske stanice, uprave policije, tužilaštva i sudove u bilo koje vrijeme. Na raspolaganje strankama pravni zastupnici su putovali i van Kantona Sarajevo, koristeći vlastite automobile radi nedostatka kadra tokom izvještajnog perioda. Osim ličnog kontakta sa klijentima, pravni zastupnici su stupali u kontakt sa strankama i putem pismene korespondencije, telefonskim putem, viber, whats app aplikacije i svim načinima komunikacije a kako bi se izbjegle štetne posljedice neodazivanja klijenata organima gonjenja i sudovima (lišenje slobode, dovođenje putem sudske policije, određivanje mjere pritvora, izdavanje potjernica i dr.). Tokom provođenja radnji dokazivanja - ispitivanje osumnjičenih, radnje prepoznavanja, otvaranje i pregled predmeta, branitelji su hitnim reakcijama reorganizirali rad u datom trenutku kako bi shodno dinamici učestvovali u svim provođenim radnjama. Pravni zastupnici su poduzimali radnje na terenu u svrhu provođenja vlastitih istraga u svrhu odbrane i prikupljanja informacija sa terena, ličnim opažanjem, uvidajima na licu mesta i svim drugim radnjama kako bi odbrana bila sveobuhvatna.

Bitno je istaći da u Sektoru angažirana dva branitelja koji postupaju u svim predmetima krivičnog i prekršajnog postupka kada budu angažirani po službenoj dužnosti a posebice imajući u vidu odredbe Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku kada pristupaju svim policijskim stanicama i policijskim upravama (I-VII PU, PS Stari grad, PS Centar, PS Novo Sarajevo, PS Novi grad, PS Iličići, PS Hadžići i Trnovo, PS Vogošća i PS Iljijaš), obzirom na to da maloljetna lica u sukobu sa zakonom moraju imati branitelja počev od preduzimanja prve radnje nadležnih organa u postupku. Pravni zastupnici su dodatno opterećeni preduzimanjem radnji zastupanja dakle na cijelom području Kantona Sarajevo.

Troškovi u krivičnom i prekršajnom postupku kao rezultat rada pravnih zastupnika iznosili su u krivičnom postupku 210.203,00 KM a u prekršajnom postupku 44.640,00 KM, pa su ukupne uštede u budžetu Kantona Sarajevo iznosile 254.843,00 KM.

2. Poslovi zastupanja i preuzimanja svih drugih pravnih radnji pred sudovima u parničnom, vanparničnom i izvršnom postupku i upravnom sporu, kao i u upravnom postupku pred organima uprave što u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći obuhvata pružanje pravne pomoći pri sastavljanju svih vrsta pismena (tužbe, žalbe, prijedlozi, odgovori na tužbe i dr.) i učestvovanje pravnih zastupnika Zavoda u svim fazama parničnog, vanparničnog i izvršnog postupka kao i pomoći pri sastavljanju svih vrsta pismena u upravnom postupku (molbe, zahtjevi, žalbe i dr.) i učestvovanje pravnih zastupnika Zavoda kao punomoćnika stranaka u složenijim situacijama, te je u izvještajnom periodu otvoreno-formirano ukupno **305 novih predmeta**, uz **34** predmeta prenijetih iz ranijih godina što ukupno predstavlja **339** predmeta koji su bili u radu iz ovih oblasti, što je povećanje broja predmeta u odnosu na 2021. godinu, kada je bilo 331 predmet. Takođe iz ovih oblasti pruženo je **2078** pismenih i usmenih pravnih savjeta. Nadalje, rješavajući po zahtjevima za pružanje besplatne pravne pomoći u upravnom postupku u 2022. godini formirano je novih **828** predmeta kojima je rješavano o pravu na besplatnu pravnu pomoć. S tim u vezi ukazujemo da su u ovoj oblasti odnosno navedenim postupcima bili angažovani pomoćnik direktora za parnični i druge postupke i jedan pravni zastupnik za tu oblast, kao i pravni zastupnik za krivični i prekršajni postupak, dok je u manjem dijelu bio angažovan i direktor. Nadalje, treba istaći i činjenicu da su radom uposlenika Zavoda, u navedenim postupcima, u **2022. godini za građane** tj. za korisnike besplatne pravne pomoći preduzete radnje i pruženi različiti oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći koji se finansijski mogu iskazati **u iznosu od 141.125,00 KM.**

3. Pristup pravnih zastupnika na ročišta-pretrese u izvještajnom periodu

Pravni zastupnici **pristupili su na 576 ročišta - pretresa pred sudom u svim postupcima** od čega u krivičnom i prekršajnom postupku **529** pretresa, a u drugim postupcima pravni zastupnici pristupili su na **47** ročišta, što je **veći broj** u odnosu na 2021. godinu.

4. Poslovi pisarnice-prijem i otprema pošte, vođenje upisnika, ažuriranje spisa i njihovo arhiviranje

Obaveza vođenja predmeta i evidencija u manuelnoj i elektronskoj formi utvrđena je članom 8. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći, Pravilnikom o obrascima, načinu vođenja i sadržaju evidencija o pruženoj pravnoj pomoći i propisima kojima se reguliše kancelarijsko poslovanje. Vođenje evidencije u manuelnoj i elektronskoj formi vrši se na način i po sadržaju koji je propisan Pravilnikom. U prostorije Zavoda je pristupilo 1250 stranaka kojima je pružena opća informacija i koje su zavedene u upisnik općih informacija i u elektronskoj evidenciji Zavoda. Takođe putem telefona je pruženo 2317 općih informacija koje su evidentirane u elektronskoj bazi programa OWIS. U pisarnici Zavoda zaprimljena su 334 predmeta koja su otvorena i zavedena u djelovodnik predmeta i akata, izvršeno je kovertiranje, adresiranje i otprema 458 raznih podnesaka, tužbi, žalbi i sl. U izvještajnom periodu izvršen je upis 1166 predmeta u 10 različitih upisnika, otvaranje predmeta i evidentiranje u elektronskoj bazi programa OWIS, preko 600 zaprimljenih podnesaka je skenirano i dodano u manuelnu i elektronsku evidenciju od čega se 576 podnesaka odnose na pozive za održavanja

ročišta na Općinskom sudu Sarajevo, a ostalo na presude, rješenja, obavijesti i dr. Evidentirano je 3610 upisa kroz interne dostavne knjige direktora i pravnih zastupnika Zavoda, uredno su vođeni personalni dosijei i po zahtjevu izdavana uvjerenja na osnovu podataka iz personalnih dosjeva, adaktirana su 1192 predmeta kao i obavljanje drugih administrativno - tehničkih i administrativno - pravnih poslova iz opisa radnog mjesto i po nalogu direktora Zavoda i pomoćnika direktora.

5. Poslovi planiranja, izrade Budžeta Zavoda, praćenje realizacije i izvršenja Budžeta, što u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima podrazumijeva prikupljanje i analizu potreba Zavoda za budžetsku godinu, izrada plana finansijskih i materijalnih sredstava za funkcionisanje Zavoda, izrada kvartalnih potreba i očitovanje na izvršenje Budžeta po kvartalnim periodima, te su u izvještajnom periodu podnijeti: zahtjevi za dodjelu budžetskih sredstava za 2022. godinu - Izmjene i dopune Budžeta, kvartalno sačinjeni i dostavljeni operativni planovi za trošenje budžetskih sredstava, kvartalno dostavljeni izvještaji i obrazloženje po ostvarenim rashodima za te periode, kroz aplikaciju e-Budget sačinjen je Dokument okvirnog Budžeta za period 2022-2024, sačinjen zahtjev za preraspodjelu sredstava u Budžetu Kantona Sarajevo za 2022. godinu, sačinjen zahtjev za dodjelu sredstava u Budžetu Kantona Sarajevo za 2022. godinu - Nacrt Budžeta, sačinjena je izjava o fiskalnoj odgovornosti i drugi poslovi iz ove oblasti.

6. Knjigovodstveni poslovi, što u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima podrazumijeva izradu naloga za isplatu putem obrazaca O2 i O3 sa pratećom dokumentacijom, provjera i evidencija finansijskih transakcija, usaglašavanje knjigovodstvenog stanja, popunjavanje i podnošenje svih poreskih obrazaca u nadležnu poresku upravu, kao i izrada godišnjeg obračuna za tekuću godinu, sa popisom stalnih sredstava, sitnog inventara te potraživanja i obaveza. **Poslovi organizovanja vršenja popisa** stalnih sredstava i sitnog inventara kao i potraživanja obaveza za 2022. godinu obavljeni su na način da je formirana Komisija koje je obavila taj posao i izvještaji i popisne liste dostavljene su Ministarstvu finansija i Centralnoj popisnoj komisiji. **Godišnji obračun za 2022. godinu** - Završni račun sa svim izvještajima i propisanim obrascima dostavljen je u propisanom roku do 28.02.2023. godinu agenciji FIA d.d. Sarajevo i Ministarstvu finansija Kantona Sarajevo nakon ovjere u FIA, od strane FIA.

7. Poslovi donošenja opštih akata u Zavodu i poslovi donošenja rješenja o radno-pravnom statusu uposlenika, realizovani su kako je to propisano i na način da se omogućava rad i funkcionisanje ovog Zavoda. U izvještajnom periodu donesena su sva potrebna rješenja koja se odnose na radno-pravni status uposlenika (ocjenjivanje, godišnji odmori i dr.), te kao jedan od najznačajnijih općih akata Pravilnik o postupku internog prijavljivanja korupcije i postupanja po prijavama u KZBPP KS, Pravilnik o radnim odnosima državnih službenika i namještenika KZBPP, Pravilnik o plaćama i naknadama imenovanog lica, državnih službenika i namještenika KZBPP. U toku 2022. godine u Zavodu je imenovan medijator državne službe u skladu s članom 10. stav (4) i (6) Uredbe o medijatorima državne službe u Kantunu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo, broj 10/17), na mandatni period od dvije godine.

Također, u 2022. godini imenovana je centralna savjetnica za prevenciju seksualnog i spolno zasnovanog uznemiravanja, u smislu tačke 2. I. Protokola o postupanju u slučaju seksualnog i spolno zasnovanog uznemiravanja kao oblika nasilja u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i licima čiji je osnivač Kanton Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 18/21), kojom je propisana obaveza uspostavljanja Sigurne kancelarije u okviru Zavoda. Centralnoj savjetnici i zamjenici savjetnice se može obratiti osoba izložena seksualnom ili spolno zasnovanom uznemiravanju u slučaju da iz nekih razloga ne može podnijeti prijavu savjetniku iz organa u kojem je zaposlena ili iz organa javnog sektora koji nema kapaciteta da osigura savjetnika zbog manjeg broja zaposlenih (do pet zaposlenika, uključujući rukovodioca). U okviru Sigurne kancelarije koja je uspostavljena u Zavodu, centralna savjetnica će postupati u skladu s procedurama predviđenim Protokolom i internim aktom kojim će se dodatno urediti postupak prijava.

Osim toga, unutar Zavoda ranije je imenovana savjetnica za postupanje po internom prijavljivanju eventualnih seksualnih i rodno zasnovanih uznemiravanja (Rješenje broj 28-01-04-106/21 od 4.6.2021. godine).

8. Saradnja sa drugim Zavodima za pružanje pravne pomoći i nevladinim organizacijama registrovanim za pružanje pravne pomoći, što je propisano odredbom člana 36. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći, u cilju razmjene informacija i prakse u oblasti besplatne pravne pomoći i postizanje viših standarda u pružanju pravne pomoći, Zavod je u 2022. godini u uslovima pandemije COVID-19, kako su to dozvoljavale epidemiološke mjere, nastavio ranije uspostavljenu saradnju kako kroz projekat UNDP-a u **Mreži pružalaca pravne pomoći u BiH** (koja obuhvata sve vladine i jedan broj nevladinih organizacija sa područja cijele BiH) čiji je član ovaj Zavod odmah nakon otpočinjanja rada. Takođe, u novonastalim uslovima nastavljena je saradnja i sa **nevladnim organizacijama** Fondacija lokalne demokratije, Udruženje "Vaša prava", Centar za ljudska prava Mostar, Centar za besplatnu pravnu pomoć ženama Zenica i Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS.

9. Saradnja sa nadležnim ministarstvima, centrima za socijalni rad, jedinicama lokalne samouprave i drugim organima, što je propisano odredbom člana 36. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći u cilju praćenja prakse primjene zakonskih odredbi u određenim oblastima i analiza potreba građana, da svoja prava i obaveze rješavaju uz pružanje besplatne pravne pomoći, te je u izvještajnom periodu ostvarena saradnja sa centrima za socijalni rad i službama za pravnu pomoć u pojedinim Općinama, a od ministarstava u tom periodu najveća i sadržajna saradnja ostvarena je sa Ministarstvom pravde i uprave Kantona Sarajevo.

Zavod je 12.9.2022. godine sa Pravnim fakultetom Univerziteta u Sarajevu potpisao Sporazum o saradnji u trajanju od 3 (tri) godine, kojim je regulisano obavljanje studentske prakse u Zavodu i upoznavanje studenata s oblastima prava u kojima se pruža besplatna pravna pomoć građanima. Studenti obavljaju praksu u Zavodu u ciklusu od 15 sati.

10. Poslovi pružanja informacija javnosti o ciljevima, načinu obezbjeđenja i drugim pitanjima iz oblasti besplatne pravne pomoći, što obuhvata informisanje javnosti o ciljevima rada Zavoda, načinu, kriterijima i uslovima za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć kao i svim drugim

pitanjima iz oblasti besplatne pravne pomoći, te je u izvještajnom periodu korišten ranije **odštampan informativni materijal** o pružateljima besplatne pravne pomoći, kao i dat pregled institucija koje pružaju besplatnu pravnu pomoć. O radu Zavoda date su izjave za novinske agencije i portale. Rad Zavoda predstavljen je kroz **informacije** u printanim medijima kao i na web portalima, uz napomenu da se korisnici mogu informisati o radu Zavoda, odnosno o tome ko može biti korisnik besplatne pravne pomoć, u kojim postupcima se pruža besplatna pravna pomoć kao i drugim značajnim pitanjima u okviru pružanja besplatne pravne pomoći, na web stranici Zavoda.

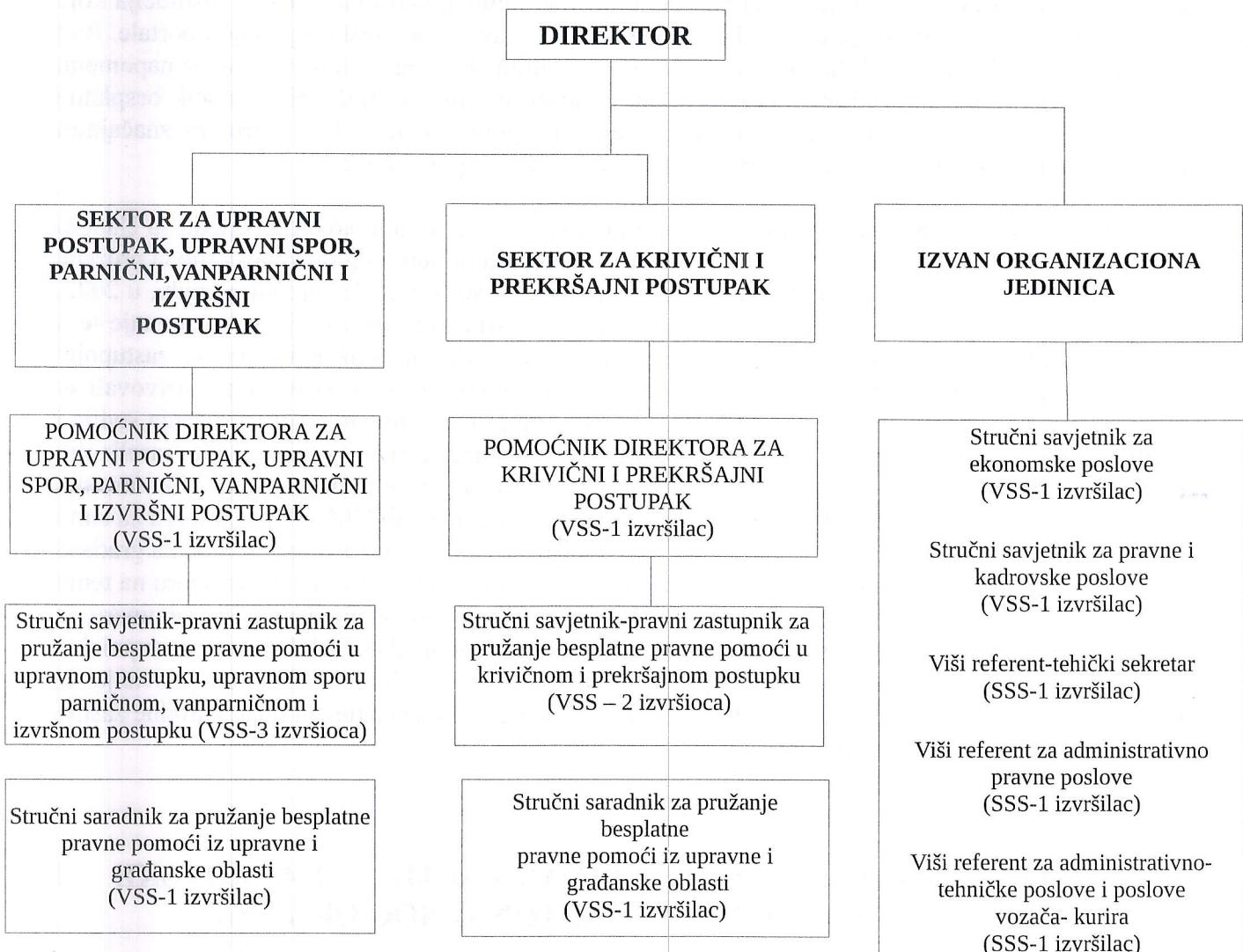
11. Stručno obrazovanje i usavršavanje pravnih zastupnika, što je obaveza u skladu sa članom 37. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći a sve u cilju kontinuiranog razvoja kvaliteta pružene usluge iz oblasti kojima se pruža besplatna pravna pomoć, te su se u izvještajnom periodu, u 2022. godini u skladu sa odobrenim sredstvima u Budžetu za stručno usavršavanje i obrazovanje te u skladu sa radnim obavezama državnih službenika. Naime, državni službenici pravni zastupnici Sektora za upravljanje postupak, upravni spor, parnični, vanparnični i izvršni postupak prisustvovali su trodnevnom seminaru na temu - Aktuelnosti iz građanskog prava, u organizaciji Udruženja sudija i tužilaca RS-a i FBIH, seminaru na temu Pružanje BPP osobama u riziku od apatridije, raseljenim osobama i povratnicima u organizaciji "NVO" Vaša prava", seminaru na temu Ekonomsko osnaživanje žena kroz pružanje besplatne pravne pomoći, u organizaciji GIZ BIH, seminaru na temu Rodno zasnovana diskriminacija na tržištu rada u BIH u organizaciji Helsinskog Parlamenta građana Banja Luka, esminaru na temu Disciplinski postupak u organizaciji ADS FBIH, seminaru na temu Sistem podrške žrtvama sekualnog nasilja u BIH u organizaciji Fondacija žena Lara, seminaru na temu Ostvarivanje i zaštita prava lica sa invaliditetom u organizaciji ADS FBIH. Pravni zastupnici iz Sektora za krivični i prekršajni postupak prisustvovali su seminaru - XX savjetovanje iz krivičnopravne oblasti i Okrugli sto na temu Uključivanje stranaca sa statusom međunarodne zaštite u bosansko-hercegovačkom društvu.

X PREGLED UNUTRAŠNJE ORGANIZACIJE, KADROVSKЕ I MATERIJANE OSPOSOBLJENOSTI KANTONALNOG ORGANA

Zavod, kao samostalna upravna organizacija, u cilju obavljanja poslova i zadataka iz djelokruga rada, svoju unutrašnju organizaciju organizovao je i regulisao Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji broj: 28-01-02-175/2021 od 15.12.2021. godine, kroz dvije organizacione jedinice i to:

- Sektor za upravljanje postupak, upravni spor, parnični, vanparnični i izvršni postupak,
- Sektor za krivični i prekršajni postupak i izvanorganizacionu jedinicu, što je vidljivo iz organizacione šeme Zavoda, kako slijedi:

KANTONALNI ZAVOD ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Od **15 sistematizovanih** radnih mesta sa 31.12.2022. godine popunjeno je 8, a nepotpunjeno 7 radnih mesta, što je vidljivo iz sljedeće tabele:

POPUNJENOST SISTEMATIZOVANIH RADNIH MJESTA

Naziv radnog mesta	Predviđeno	Popunjeno	Upraznjeno
Direktor Kantonalnog Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći	1	1	0
Pomoćnik direktora za upravni postupak, upravni spor, parnični, vanparnični i izvršni postupak	1	1	0
Pomoćnik direktora za krivični i prekršajni postupak	1	1	0
Stručni savjetnik-pravni zastupnik za pružanje besplatne pravne pomoći za upravni postupak, upravni spor, parnični, vanparnični i izvršni postupak	3	2	1
Stručni savjetnik-pravni zastupnik za pružanje besplatne pravne pomoći za krivični i prekršajni postupak	2	1	1
Stručni saradnik za pružanje besplatne pravne pomoći iz upravne i građanske oblasti	1	0	1
Stručni saradnik za pružanje besplatne pravne pomoći iz krivične i prekršajne oblasti	1	0	1
Stručni savjetnik za ekonomski poslove	1	0	1
Stručni savjetnik za pravne i kadrovske poslove	1	0	1
Viši referent-tehnički sekretar	1	1	0
Viši referent za administrativno-pravne poslove	1	1	0
Viši referent za administrativno-tehničke poslove i poslove vozača-kurira	1	0	1
UKUPNO	15	8	7

POPUNJENOST PO STATUSU UPOSLENIKA

Status uposlenika				Predviđeno	Popunjeno	Upraznjeno
Rukovodilac	samostalne	kantonalne	upravne organizacije	1	1	0
Državni službenik				11	5	6
Namještenik				3	2	1
UKUPNO				15	8	7

RADNA MJESTA KOJA SE PLANIRAJU POPUNITI

Radna mjesta u Zavodu koja se planiraju popuniti u 2023. godini (za koja su obezbjedena budžetska sredstva), sa podacima o nazivima radnih mjesta, planiranim brojem izvršilaca i potrebnim kvalifikacijama - stručnom spremom za planirana radna mjesta i kratkim obrazloženjem potrebe za popunu, prikazana su u slijedećoj tabeli:

1.	Sistematisovani broj radnih mesta	15	
2.	Popunjeni broj radnih mesta	8	
3.	Radna mjesta koja se planiraju popuniti	3	
3.1	Naziv radnog mesta	1. Stručni savjetnik za ekonomске poslove 2. Stručni saradnik za pružanje besplatne pravne pomoći iz upravne i građanske oblasti 3. Viši referent za administrativno-tehničke poslove i poslove vozača-kurira	
3.2	Planirani broj izvršilaca i potrebna kvalifikacija	1. izvršilac - Ekonomski fakultet, 3 godine rada u struci i položen stručni ispit 2. 1 izvršilac - Pravni fakultet - stečena diploma visokog obrazovanja ili druge obrazovne ili akademiske kvalifikacije najmanje VII stepen stručne spreme, odnosno visoko obrazovanje prvog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja koji se vrednuje sa 180 ECTS studijskih bodova ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja pravne struke, jedna godina radnog staža u struci i položen stručni ispit ili za namještenika organa državne službe koji je stekao VII stepen stručne spreme ili visoko obrazovanje Bolonjskog sistema studiranja pravne struke koji se vrednuje sa 180	

		ECTS studijskih bodova, a koji ima najmanje pet godina radnog iskustva u organima državne službe nakon položenog stručnog ispita za namještenika u organima državne službe i položen stručni ispit 3. 1 namještenik - SSS-III ili IV stepen, završena gimnazija, saobraćajna ili ekomska škola, najmanje 10 mjeseci radnog staža, položen stručni ispit, položen ispit za vozača B kategorije i poznavanje rada na računaru
3.3	Stručna spremna za planirano radno mjesto	1. VSS 2. VSS 3. SSS
3.4	Kratko obrazloženje	Ističemo da je ovaj Zavod trenutno imamo 8 uposlenika, a za 2023. godinu planirana kadrovska popuna Zavoda iz tačke 3.2.

Nedostatak kadrova posebno se osjeti u periodu korištenja godišnjih odmora ili odsustva uposlenika po drugom osnovu, pa i u situaciji kada je u pitanju samo jedan uposlenik, što se odražava na obezbjeđenje normalnog funkcionalisanja i rada Zavoda. Što se tiče kadrova sa kojim je popunjeno Zavod isti imaju dugogodišnje radno iskustvo, što uz iskazanu stručnost i profesionalizam, kao i sklonost za rad sa licima kojima se pruža besplatna pravna pomoć, te kontinuiranu edukaciju i usavršavanje, predstavlja garanciju da će korisnici Zavoda imati adekvatno pruženu pravnu pomoć u zaštiti i ostvarivanju njihovih prava.

XI NAČIN OSTVARIVANJA SARADNJE SA FEDERALnim ORGANIMA, DRUGIM KANTONIMA, OPĆINAMA, GRADOM SARAJEVOM, OMBUDSMENIMA, NEVLADINIM SEKTOROM I DR.

Kantonalni Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći od samog početka svoga rada ostvario je neposrednu i sadržajnu saradnju sa Zavodima za pružanje pravne pomoći u drugim Kantonima u Federaciji BiH, a najsadržajnija saradnja ostvarena je sa Kantonalnim Zavodom za pružanje pravne pomoći u Zenici, te sa Zavodom u Tuzli, koji imaju višegodišnje iskustvo u pružanju besplatne pravne pomoći, a u 2022. godini nastavljena je saradnja sa Zavodom u Bihaću i Goraždu.

Takođe, od samog početka ostvarena je saradnja i sa nevladinim organizacijama, kako kroz Mrežu pružalaca besplatne pravne pomoći u BiH, tako i kroz neposrednu saradnju. S tim u vezi istakli bi prvenstveno saradnju sa Fondacijom lokalne demokratije sa kojom smo pripremili i inicirali potpisivanje Sporazuma o saradnji i koji su osim ove dvije institucije potpisali i Institucija Ombudsmena BIH, Općinski sud u Sarajevu i četiri općine sa područja Kantona Sarajevo.

U dosadašnjem radu ostvarena je uspješna saradnja sa Ministarstvom pravde i uprave Kantona Sarajevo i to od pomoći provođenja aktivnosti na stvaranju uslova za početak rada Zavoda, pa do utvrđivanja Liste branitelja u odbranama po službenoj dužnosti i nadzora nad primjenom Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći, kao i do sada dva puta na izradi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći.

U ovom izvještajnom periodu ostvarena je saradnja i dostavljeni traženi podaci i informacije Visokom sudskom tužilačkom vijeću BiH o broju i vrstama sudskih predmeta u kojim je pružena besplatna pravna pomoć.

Nadalje, treba istaći saradnju sa Ministarstvom pravde BiH, a prvenstveno u vezi izrade Strategije za reformu sektora pravde u BiH za period 2021.-2027. godine.

U cilju razmjene informacija i prakse u oblasti besplatne pravne pomoći i postizanja viših standarda u pružanju pravne pomoći, te u cilju praćenja prakse primjene zakonskih odredbi u određenim oblastima i analize potreba građana da svoja prava i obaveze rješavaju uz pružanje besplatne pravne pomoći, Zavod će u skladu sa odredbama Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći i u narednom periodu ostvarivati u okviru svojih kapaciteta i zainteresovanosti drugih subjekata i proširivati saradnju sa drugim Zavodima za pružanje pravne pomoći i nevladinim organizacijama, te nadležnim Ministarstvima, Centrima za socijalni rad, jedinicama lokalne samouprave i drugim organima.

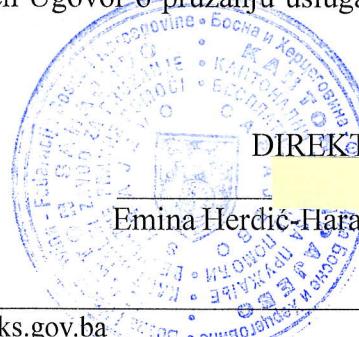
NAPOMENA:

Direktor Kantonalnog zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći, Velija Nuhanović, razriješen je sa pozicije vršioca dužnosti direktora sa danom 23.1.2023. godine (Rješenje o razriješenju vršioca dužnosti direktora od 19.1.2023. godine).

Direktorica Kantonalnog zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći, Emina Herdić-Haračić, imenovana je sa danom 24.1.2023. godine, kada je i stupila na radno mjesto. (Rješenje o imenovanju od 19.1.2023. godine).

Prilikom primopredaje dužnosti između Velije Nuhanovića i Emine Herdić-Haračić, nije izvršena primopredaja *Izvještaja o radu kantonalnog zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći za 2022. godinu* iz razloga što predmetni Izjveštaj u tom momentu nije bio sačinjen, što je konstatovano u Zapisniku o primopredaji od 26.1.2023. godine.

S tim u vezi ističem da sam predmetni Izvještaj sačinila na temelju podataka evidentiranih u Zavodu, dobijenih od strane *pomoćnica direktora* iz Sektora za upravni postupak, upravni spor, parnični, vanparnični i izvršni postupak i Sektora za krivični i prekršajni postupak, odnosno uz njihovu podršku i saradnju, te u saradnji i uz podršku više referentice - tehničke sekretarke u Zavodu, kao i uz podršku certificirane računovođe sa kojom Zavod ima zaključen Ugovor o pružanju usluga, u dijelu koji se odnosi na finansijski dio Izvještaja.

DIREKTORICA

Emina Herdić-Haračić, dipl.pravnica

web: <http://zbpp.ks.gov.ba>

e-mail: zbpp@zbpp.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 275-660, Fax: + 387 (0) 33 275-661

Sarajevo, Branilaca Sarajeva 21